

El narcotràfic d'heroïna al barri del Raval:

Una comparativa entre els seus inicis i el moment actual

Autora: Júlia Garriga Anglada
Tutor: Josep Antoni Macho Duran

Grau en Seguretat
Treball final de grau
Curs 2019-2020

**Institut de
Seguretat Pública
de Catalunya**

Agraïments

... A totes aquelles persones que han col·laborat en la realització del present treball, tant al personal entrevistat, com les que m'han ajudat i han fet d'intermediaris en la localització de les fonts primàries, i les que m'han donat consells i orientat en aquesta recerca. Sense conèixer-me personalment i malgrat la situació viscuda pel COVID-19, han mostrat una gran disposició i ganes de participar-hi.

... A la família i amics, per donar-me el suport i ànims necessaris per seguir endavant i per la paciència, especialment dels meus pares.

.... Finalment, i no menys important, a la persona que ha fet possible aquest projecte, el tutor d'aquest treball, en Josep. Per donar-me un cop de mà sempre que ho he necessitat i perquè sense les seves classes de Crim Organitzat se m'hauria fet més complexa aquesta recerca.

A totes elles, **GRÀCIES!**

TAULA DE CONTINGUTS

1. Introducció	1
1.1. Objectius	1
1.2. Pregunta d'investigació	2
1.3. Hipòtesi	2
1.4. Metodologia	3
1.5. Conceptes clau	5
2. El barri del Raval	7
2.1. Radiografia actual del barri	9
3. L'heroïna al barri del Raval del 1975 al 1990.....	10
3.1 L'organització policial	10
3.2 Actors principals	11
3.2.1 Clans gitanos	11
3.2.2 Clans africans: els Prínceps Negres.....	12
3.2.3. Altres actors implicats	13
3.3. Principals rutes internacionals del narcotràfic d'heroïna	13
3.3.1. Afganistan i la ruta dels Balcans:	13
3.3.2. El triangle d'or	14
3.3.3. L'heroïna com a font d'ingressos d'actors no estatals	14
3.3.4. Narcotràfic d'heroïna a gran i petita escala.....	14
3.4 Distribució i venda	15
3.5. Blanqueig de diners.....	17
3.6. Altres activitats lucratives	17
3.7. Heroïnòmans	17
3.7.1. Estudi antropològic d'heroïnòmans i ex-heroïnòmans a Catalunya.....	19
4. L'heroïna al barri del Raval del 2017 al 2020.....	23
4.1. Pla de xoc per abordar la venda i el consum de drogues al Raval 2017-2020	23
4.1.1. Situació actual de la problemàtica de les drogues al Raval i intervencions realitzades	23
4.2 Organització policial	27
4.2.1. Operacions policials contra el narcotràfic d'heroïna al barri del Raval. Període 2017-2020.....	29
4.2.2. Altres operacions policials relacionades amb el narcotràfic d'heroïna al barri del Raval. Període 2017-2019	30
4.3. Actors principals	30
4.3.1. Organitzacions dominicanes.....	31

4.3.2. Organitzacions paquistaneses.....	34
4.3.3. Organitzacions romaneses.....	36
4.3.4. Altres actors implicats.....	37
4.4. Principals rutes internacionals del narcotràfic d'heroïna	37
4.4.1. Via paquistanesa.....	37
4.4.2. Via africana	38
4.5. Els <i>Narcopisos</i> , un nou mètode de venda i consum?	38
4.5.1. El desallotjament dels <i>narcopisos</i>	39
4.6. Heroïnòmans	40
4.7. Veïnes, veïns i els <i>narcopisos</i>	41
4.7.1. La resposta veïnal.....	43
5. Conclusions	44
5.1. Similituds	44
5.2. Diferències	44
5.3. Conclusió final	46
6. Bibliografia i referències bibliogràfiques.....	47
7. Annexos.....	52
7.1. Entrevista al Sotsinspector d'investigació de la Comissaria de Ciutat Vella – apunts extrets de l'entrevista	52
7.2. Entrevista a Agent del Cos Nacional de Policia.....	56
7.3. Entrevista al Cap del Grup I de la Secció d'Estupefaents del Cos Nacional de Policia... 59	
7.4. Entrevista al Sargent de l'Àrea Regional de Recursos Operatius de la Regió Policial Metropolitana de Barcelona	66
7.5. Entrevista a Jorge Illas, president de l'Associació de veïns del Raval.....	70
7.6. Entrevista Luís Rojas, veí del Carrer Príncep de Viana	73
7.7. Entrevista al Caporal d'investigació de la Comissaria de Ciutat Vella.....	76

1. Introducció

Amb l'esclat de les xarxes socials, una problemàtica que fa molts anys que pateixen al barri del Raval de Barcelona ha esdevingut un fet mediàtic. Tot i no ser un fenomen nou des de fa uns tres anys les xarxes socials l'han convertit en notícia destacada i els veïns i veïnes afectats no es cansen de denunciar la situació en la que es troben. Estem parlant de problemes de convivència, d'inseguretat, manca de civisme, baralles, brutícia, persones punxant-se a la via pública, heroïnòmans consumint al pis del costat, traficants fent la vida impossible als ciutadans perquè abandonin els seus domicilis, amenaces, operacions policials de gran envergadura, entre d'altres situacions que, si no es viuen de primera mà, es fa difícil imaginar que siguin reals. Aquest escenari d'escrit és el que viuen diàriament els habitants del barri del Raval de Barcelona, que es troben convivint amb narcotraficants d'heroïna i altres substàncies il·lícites i amb els addictes que les consumeixen.

Però, és el primer cop que aquest humil barri barcelonès s'enfronta a una problemàtica de tal magnitud? Als anys setanta, vuitanta i principis dels noranta del segle passat, Espanya es trobava immersa en una greu crisi social i sanitària pel que fa al consum d'heroïna. El barri del Raval en va sortir molt perjudicat i s'hi vivia un perillós escenari molt complex.

1.1. Objectius

Amb el present treball d'investigació es busca la comprensió d'un problema social tan històric com actual amb un gran protagonisme en el barri del Raval de Barcelona: el narcotràfic d'heroïna i el seu consum («Informe-problemàtica-drogues-juliol-2019.pdf», 2017). El principal objectiu d'aquesta recerca és plasmar una representació objectiva d'aquest fenomen en dos contextos diferents, però en una mateixa àrea geogràfica, el barri del Raval. Analitzant els dos períodes, podem observar si existeix una evolució del mateix i fins a quin grau, la presència o no de factors comuns, els canvis o bé les similituds apreciables.

A partir d'aquesta comparativa de caràcter general, s'han establert objectius de caire més específic que ens permeten fer un radiografia més concreta i detallada, i analitzar diversos factors en cada un dels contextos esmentats:

1. Conèixer quins actors hi ha al darrera de les activitats del narcotràfic d'heroïna. Qui són, com actuen i com s'organitzen. La seva morfologia i característiques.
2. Observar el funcionament i organització dels cossos policials per combatre el tràfic d'heroïna i altres drogues al barri del Raval.
3. Descobrir d'on prové l'heroïna que acaba sent consumida al Raval i quines són les principals rutes que utilitza el narcotràfic.
4. Fer una radiografia de les característiques que presenten les persones consumidores d'aquesta substància al barri del Raval i perquè aquest s'ha convertit en un nucli d'atracció tant important.
5. Quin impacte causa aquesta problemàtica al barri i com ho viuen els seus veïns i veïnes.

1.2. Pregunta d'investigació

A partir d'aquesta introducció inicial i tenint els objectius definits, la recerca donarà resposta a la següent pregunta d'investigació:

Quina evolució ha tingut el narcotràfic d'heroïna al barri del Raval en el context actual (2017-2020) respecte als anys setanta, vuitanta i principis dels noranta?

També es pot plantejar la pregunta de la següent manera:

Quines diferències i similituds hi ha en el fenomen del narcotràfic d'heroïna al barri del Raval entre el context dels anys setanta, vuitanta i principis del noranta i el context actual (2017-2020)?

1.3. Hipòtesi

Presentada la pregunta d'investigació que desenvoluparà aquest treball, ens plantegem la següent hipòtesi:

Si bé les característiques demogràfiques i socials del barri del Raval no han tingut canvis significatius, la problemàtica de la venda i consum d'heroïna s'ha anat adaptant i evolucionant fins als temps actuals.

1.4. Metodologia

Per portar a terme aquest treball s'ha utilitzat una barreja de tècniques d'investigació quantitatives i qualitatives, tot i que gran part de la recerca s'ha fet amb aquestes últimes. Les diverses dades obtingudes tenen tant caràcter primari, a partir d'entrevistes amb diverses fonts, com secundari amb l'anàlisi de documents, bibliografies i articles periodístics.

Cal destacar que una part important d'aquest procés de recerca ha coincidit amb la pandèmia del COVID-19. El confinament decretat, ha obstaculitzat l'accés a documents i bibliografies i a persones que podien aportar un gran coneixement o testimoni personal. Tot i així, s'ha pogut localitzar testimonis claus que han pogut donar una ampla visió de la problemàtica. El més difícil ha estat trobar fonts directes relacionades amb el context històric més antic.

Amb la recerca quantitativa s'ha pogut comparar estadístiques i dades per afirmar i quantificar la problemàtica objecte d'estudi. A través de la recerca qualitativa hem pogut comprendre-la, omplir-la de contingut i fins i tot plasmar els sentiments i pensaments de persones involucrades en ella.

Al principi del procés d'investigació, ha sigut imprescindible la lectura de bibliografia i documents per obtenir un marc de treball base per seguir investigant amb més profunditat. Han sigut de gran rellevància els articles periodístics per entendre el context més actual.

Un cop obtingudes les primeres dades, es procedeix a la realització de diverses entrevistes amb actors relacionats o coneixedors de la problemàtica. Per ordre de realització, les fonts que hi han participat són les següents:

A) Sotsinspector d'investigació de la comissaria de Ciutat Vella, Regió Policial Metropolitana de Barcelona. El dia 21 de febrer es realitza una entrevista semiestructurada de forma presencial a la Comissaria de Ciutat Vella.

B) Agent del Cos Nacional de Policia. A través de les xarxes socials i d'un intermediari, es localitza un agent en actiu que va treballar al barri del Raval del 1982 al 1999.

L'entrevista és estructurada i es porta a terme via telemàtica el dia 19 de gener del 2020.

La seva trajectòria professional durant aquells anys és la següent:

En uns inicis va formar part de la unitat motoritzada, més tard del Grup d'Investigació de Seguretat Ciutadana, i finalment va pertànyer a la Unitat de Drogues i Crim Organitzat, coneguda com la UDYCO.

C) Cap del Grup I de la Secció d'Estupefaents del Cos Nacional de Policia. Es contacta amb la persona a través de diversos intermediaris i es realitza una entrevista telemàtica el dia 3 de febrer del 2020.

La trajectòria professional d'aquesta fonts és la següent:

Va ingressar com a inspector al Cos Superior de Policia l'any 1980, amb la primera destinació a la Comissaria de Sant Boi. A mitjans dels anys vuitanta passa a formar part del grup I de la Secció d'Estupefaents, del qual al 1990 n'és el cap fins a l'actualitat. A la segona meitat dels anys vuitanta el grup I va intervenir un total de 63 kg d'heroïna que hauria acabat al barri del Raval, i van detenir unes 56 persones, entre integrants d'organitzacions criminals, dirigents, transportistes i *correus*.

A més a més de l'experiència pròpia proporcionada per aquesta font, hi ha informació que ha obtingut a través de caps de secció i grups anteriors i de policies que treballaven en aquella època a peu de carrer, als grups d'investigació de Seguretat Ciutadana, i a les Comissaries de districte del barri.

D) A.S, Sargent de l'Àrea Regional de Recursos Operatius de la Regió Policial Metropolitana de Barcelona. És una persona ja coneguda amb anterioritat i es realitza una entrevista telemàtica el dia 16 d'abril del 2020.

Entre les diverses funcions policials associades a aquesta àrea policial i rang professional, rep les sol·licituds per executar les diverses entrades a domicilis a la zona competencial corresponent, i per tan ha gestionat les entrades a pisos i *narcopisos* al barri del Raval de Barcelona.

E) Jorge Illas Espierrez, president de l'Associació de Veïns del Raval. Es contacta amb la font a través de les xarxes socials i es realitza una entrevista telemàtica el dia 15 de maig del 2020.

F) Luis Rojas, veí del carrer Príncep de Viana afectat per la presència de *narcopisos*. Es contacta amb la persona a través de les xarxes socials i es realitza una entrevista telemàtica el dia 24 de maig del 2020.

G) Caporal d'Investigació del Cos de Mossos d'Esquadra a la Comissaria de Ciutat Vella. Es contacta amb aquesta font de forma presencial a la Comissaria i el dia 06 de juny del 2020 i es realitza una entrevista estructurada.

Al llarg de la seva trajectòria professional destaquen divuit anys treballant en la investigació de delictes contra la salut pública dels quals cinc anys en el districte de Ciutat Vella.

Taula de codis de referència - entrevistes

PERSONA ENTREVISTADA	CODI
Sotsinspector d'investigació CME	CME1
Agent del Cos Nacional de Policia	PN1
Cap del grup I secció estupefaents	PN2
Sargent de l'ARRO	CME2
Jorge Illas, AAVV	VEÍ1
Luís Rojas	VEÍ2
Caporal d'investigació CME	CME3

1.5. Conceptes clau

Heroïna: substància il·lícita derivada de l'opi i produïda a partir de la morfina, que s'extreu del cascall o pintacoques (*Papaver somniferum*). La planta que en castellà és coneguda com a *adormidera*. Podem trobar heroïna en forma de pols blanc o marró, o bé com a substància negra. El consum d'aquesta droga es pot realitzar amb diversos mètodes: injectada, inhalada, aspirada o fumada (National Institute on Drug Abuse, s.d)

Organitzacions criminals: tal i com ho defineix l'article 570 bis del Codi Penal Espanyol, és una “agrupació formada per més de dues persones amb caràcter estable o per temps indefinit que, de manera concertada i coordinada, es reparteixen diverses tasques o funcions amb la finalitat de cometre delictes” (*Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal, 1995*).

Toxicòman: persona consumidora de drogues i que té una dependència respecte aquestes¹.

Heroïnòman: persona amb dependència a l'heroïna.

¹ Al llarg d'aquest treball, en referència a la dependència a l'heroïna.

2. El barri del Raval

El Raval es un barri amb una llarga història al seu darrere. Els seus inicis com a zona urbanitzada es situen a l'any 914, quan es va construir la primera vila medieval, acompanyant el monestir romànic de Sant Pau del Camp. La seva configuració va quedar consolidada amb la construcció d'una tercera muralla, amb tres portes de sortida: el Portal de Tallers, el Portal de Sant Antoni, i el Portal de Santa Madrona (Villar, 1996: 19).

A partir del 1900, Barcelona s'estava convertint en una ciutat de gran importància europea, però l'elevada pobresa era latent i molt visible als carrers més cèntrics. Es podia observar un elevat nombre de persones i nens demanant almoïna i malvivint al carrer (Villar, 1996: 17). Els habitatges eren de petites dimensions i sovint hi habitaven diverses famílies o gent de pas. Aquesta falta d'espai propiciava la vida al carrer (Villar, 1996: 26).

Amb el pas dels anys, el Raval es va anar convertint en un imant d'atracció del món delinqüencial i marginal. Diversos factors propiciaven aquesta precària situació al barri: l'elevat preu dels productes i els baixos salaris portaven als habitants a buscar-se la vida amb activitats poc convencionals, com els *curanderos*, els quals seguien sense cobrir les necessitats bàsiques; la seva proximitat amb el port de la ciutat; i la presència de prostíbuls, tabernes, i de la burgesia, que hi exercia les seves activitats d'oci (Villar, 1996: 18).

Cap a l'època dels anys 80 es va plantejar un pla per millorar les condicions socials i sanitàries del barri que cada vegada estava més degradat. Es van realitzar diversos processos de reforma i rehabilitació del districte de Ciutat Vella. Al 1989 s'expropien i enderroquen diversos edificis en mal estat amb especial protagonisme d'aquells situats entre el carrer Sant Ramon, Nou de la Rambla, Sant Oleguer i Barberà²; un total de 24 immobles (Villar, 1996: 231).

A l'abril del mateix any, s'aprova un pla especial de vigilància amb la participació de la Guàrdia Urbana i la Policia Nacional juntament amb la realització d'inspeccions de bars, pensions y *meublés*, per procedir al seu tancament en cas d'apreciar irregularitats i

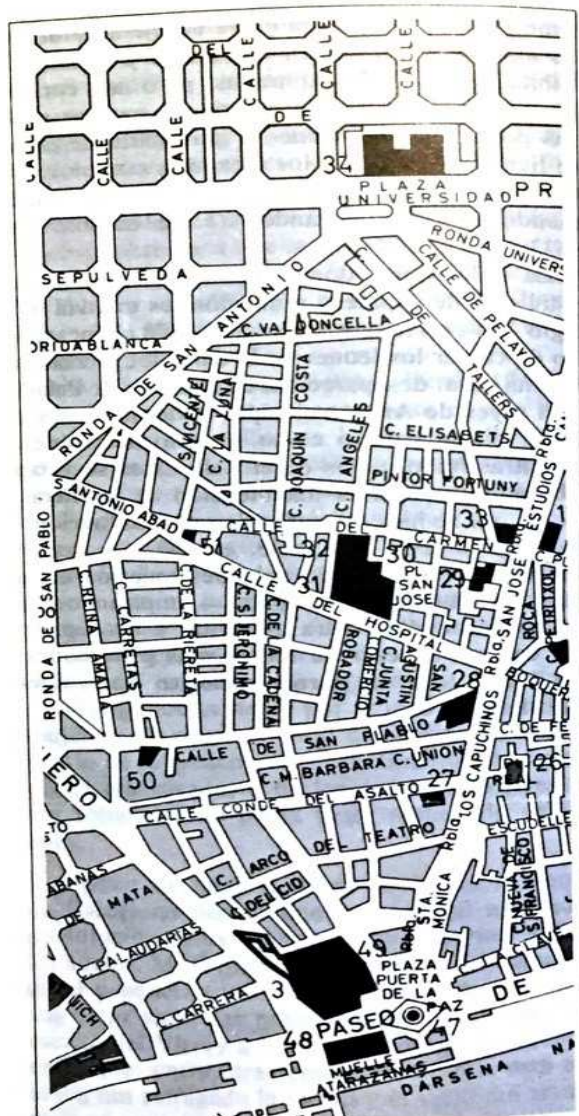
² Es pot observar un mapa antic amb els carrers del Raval a l'annex 7.8

il·legalitats. Aquestes inspeccions es porten a terme de forma coordinada amb l'Ajuntament i el Govern civil (Villar, 1996: 231).

Finalment s'acaba enderrocant l'anomenada illa negra (Villar, 1996: 231) o illa Sant Ramon, intervenció que es va començar a pactar entre el governador civil Ferran Cardenal, l'alcalde de Barcelona Pasqual Maragall i el president del districte Joan Clos (González, 2011).

El procés de transformació urbanística als anys 90 també va implicar la ubicació del Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA) al centre del barri, l'obertura de la Rambla del Raval, i la voluntat de que hi hagués vida universitària al barri (Cols, 2018).

*Mapa 1. El Raval abans de la transformació urbanística dels anys 90.
Font: Guía secreta de Barcelona, Carandel, J.M.*

2.1. Radiografia actual del barri

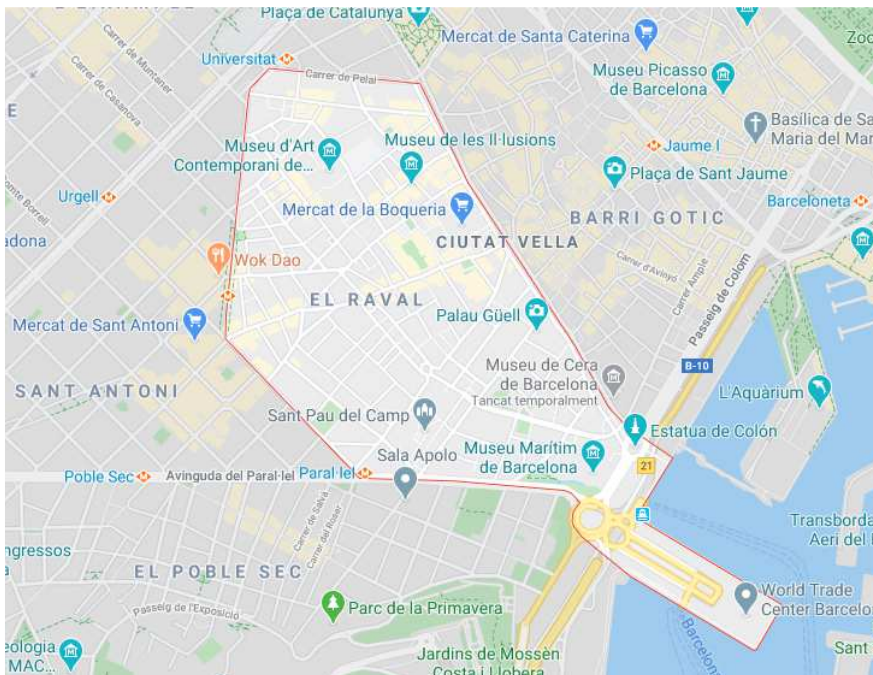
L'any 2018, les xifres oficials de l'Ajuntament de Barcelona mostren que al barri del Raval hi conviuen un total de 48.297 persones, de les quals un 65,6% es troben en la franja d'edat entre els 25 i els 64 anys.

La superfície del barri es de 1,1 km², amb una densitat de població de 42.669 hab/km². Es tracte d'un barri multiculturalitzat, ja que un 48,1% d'habitants són de nacionalitat espanyola i un 51,9% són estrangers. Entre aquests últims, destaquen les persones de nacionalitat paquistanesa (4.360 persones), seguits per filipins (4.021 persones) i 3.050 persones provinents de Bangladesh.

Aquest mateix any 2018, el nombre d'habitants registrats a l'atur és de 3.310 i el nombre de turistes que passen pel barri és de 105,5 persones per cada 1.000 habitants.

La peculiaritat del Raval, a diferència d'altres grans ciutats i capitals, és que el fenomen del tràfic i consum d'heroïna es focalitza el centre de la ciutat, enlloc dels suburbis de la mateixa (CME1, 2020).

Mapa 2. Mapa actual del barri del Raval. Font: Google Maps

3. L'heroïna al barri del Raval del 1975 al 1990

A partir del 1975 comença una època de decadència i degradació al barri del Raval. Els nivells de delinqüència i marginació pugen estrepitosament. Els factors que propicien aquest escenari són una crisi econòmica latent des de 1973 i com a conseqüència una elevada taxa d'atur, juntament amb la transformació social i política que viu el país amb la fi de la dictadura franquista, el gran trànsit de persones estrangeres pel barri, i l'enorme creixement del comerç d'estupefaents a la zona (Villar, 1996: 227).

No va ser fins la dècada dels 90 quan va començar a disminuir la venda d'aquesta substància. Els motius eren diversos:

- A) Molts toxicòmans havien mort a causa del consum d'heroïna, tant per sobredosis com per altres malalties relacionades amb el seu consum.
- B) L'elevada pressió policial al barri.
- C) L'oferta d'altres substàncies il·lícites que provoquen canvis d'hàbits dels consumidors (PN2, 2020).

3.1 L'organització policial

A la segona meitat dels anys 70 es va crear a Barcelona la Brigada d'Estupefaents, integrada per sis inspectors del Cos Superior de Policia. Aquesta unitat policial tenia la seu a la Comissaria de Universitat, situada al carrer Enrique Granados, i treballava en el tràfic de drogues a mitjana i gran escala. El Cos Superior de Policia acabaria unificant-se amb la Policia Nacional (PN2, 2020).

Amb el pas del temps, la Brigada d'Estupefaents va incrementar en nombre d'integrants i va passar a formar part de la Brigada Regional de Policia Judicial, com a Secció d'Estupefaents, a la Jefatura Superior de Policia de Catalunya, situada a la Via Laietana. Si bé aquesta Secció no portava investigacions concretes de tràfic d'estupefaents dintre del barri del Raval, investigava les organitzacions que introduïen l'heroïna a Barcelona, gran part de la qual acabava venent-se al barri (PN2, 2020).

En aquella època existien tres comissaries de districte al barri: Hospital, situada al carrer Dr. Dou, Atarazanas 1, localitzada al Carrer Nou de la Rambla, i Atarazanas 2, al Carrer Ample. Les activitats de tràfic de drogues no eren investigades per unitats especialitzades i ho assumia el grup d'investigació criminal de cada comissaria de districte (PN2, 2020).

No és fins els inicis de la dècada dels vuitanta que la Brigada Regional de Seguretat Ciutadana crea una unitat específica dedicada al tràfic de drogues al barri del Raval, a causa de l'increment d'aquesta activitat il·legal, amb especial protagonisme de l'heroïna (PN2, 2020).

L'any 1987, quan la ciutat de Barcelona és escollida com a seu dels Jocs Olímpics del 1992, la Brigada Regional de Seguretat Ciutadana crea una Secció d'Investigació, subdividida en sis grups operatius per combatre les delinqüències més comunes i de més impacte per a la ciutadania. Estaven formats per entre deu i quinze integrants (PN2, 2020).

El primer i segon grup estaven destinats al tràfic de drogues a petita escala. El seu treball es realitzava de forma prioritària al barri del Raval amb la col·laboració dels grups de Policia Judicial de les Comissaries del barri (PN2, 2020).

El tercer grup es dedicava a la investigació de furts i robatoris a l'interior de vehicles; el quart i cinquè als robatoris amb violència i intimidació; i el sisè i últim era el grup de motos, que donava suport a la resta de grups i anaven uniformats. Temps més tard, s'hi afegeixen dos grups més, amb horaris nocturns i que abastaven totes les activitats delictives anteriors (PN2, 2020).

3.2 Actors principals

3.2.1 Clans gitans

Tradicionalment eren clans gitans els qui controlaven la venda de l'heroïna al barri. Un conjunt de persones pertanyents al clan s'encarregaven de vigilar els punts de venda, ubicats en habitatges, pensions o bars, normalment de forma fixa. Per la policia es feia molt difícil accedir al barri sense ser detectats degut a aquest elevat grau de vigilància (PN2, 2020).

Un dels clans més fort i que exercien més control sobre el narcotràfic d'heroïna eren els Jorodovich (PN1, 2020). Provenents d'Hongria, la primera generació familiar va marxar-ne abans de l'inici de la Segona Guerra Mundial, i, un cop a Barcelona, es van instal·lar a la Zona Franca, als barris de Can Tunis i El Polvorí (Fontanet, 2008).

Al llarg del temps, es van començar a relacionar amb altres famílies gitanes i es creen nous clans. Als anys 70, consoliden el mercat de l'heroïna i la cocaïna. Un agent

portaveu del Cos de Policia Nacional explica que “ningú venia droga sense el permís de la família” i que “es comportaven com la màfia” (Fontanet, 2008).

Els líders d’aquests clans gitanos controlaven les xarxes criminals des de barris més allunyats del Raval (PN2, 2020).

3.2.2 Clans africans: els Prínceps Negres

A partir de l’any 1987 apareix un fort competidor en el negoci d’heroïna al barri del Raval. Clans nigerians passen a controlar una gran part de la seva venda i comencen els enfrontaments amb clans gitanos (PN2, 2020).

Aquests grups de traficants, anomenats *Els prínceps negres*, estaven formats per ciutadans nigerians, senegalesos i ghanesos. Venien de treballar de forma il·legal en plantacions del Maresme i tenien un coneixement just del castellà, el suficient i necessari per vendre la droga (Villar, 1996: 233).

Els líders d’aquests clans no es trobaven al barri ja que dirigien l’organització des de barris propers al Raval. Per altre banda, cal destacar que els diversos grups nigerians estaven formats per integrants d’una mateixa tribu del país d’origen, tot i que a l’hora de portar a terme les entregues directes de les substàncies il·lícites també intervenien ciutadans africans d’altres països com Somàlia o Mali (PN2, 2020).

Un any després, al 1988, el seu domini sobre el mercat de l’heroïna arribava a una bona part del districte de Ciutat Vella, superant la “frontera” del Raval, fet que provocava un gran malestar a la competència, especialment a clans gitanos. Aquesta situació de rivalitat acaba desembocant en un greu episodi de violència al barri (Villar, 1996: 238).

El 22 de febrer d’aquest mateix any, membres de grups gitanos dedicats a la venda d’heroïna, amb diverses armes a sobre, van iniciar una cacera per tot el *Barri Xino*. Buscaven homes de raça negra, que eren registrats i, en cas de portar a sobre algun tipus de droga, rebien una brutal pallissa. Aquests fets eren justificats sota un context de venjança, concretament per la mort a causa de sobredosis de dos germans del clan Heredia, juntament amb unes altres tres persones, que havien consumit heroïna d’alta puresa o bé adulterada, distribuïda pels “prínceps africans”. Es creu però que també hi havia una clara intenció de recuperar el control i influència d’espais de venda (Villar, 1996: 238).

3.2.3. Altres actors implicats

En el barri del Raval hi havia altres grups o organitzacions que també es lucraven amb aquest negoci il·legal, tot i que tenien menys influència i rellevància que els actors ja descrits. Entre ells, ciutadans turcs, ciutadans originaris de Bangladesh, paquistanesos i els marselesos o *Pieds Noir*. Aquests últims es dedicaven principalment al mitjà i gran tràfic d'heroïna (PN2, 2020); els *pièds noir* eren fills d' europeus nascuts a Algèria durant l'ocupació francesa. En acabar la colonització d'Algèria (1962), aquests ciutadans van ser repatriats en vaixells i una gran majoria es van establir a Marsella (Prats, 2019).

També hi estaven involucrats els anomenats *quinquis*, ciutadans àrabs i ciutadans sud americans (Villar, 1996: 232).

3.3. Principals rutes internacionals del narcotràfic d'heroïna

3.3.1. Afganistan i la ruta dels Balcans:

L'origen de gairebé tota l'heroïna consumida al Raval i a una elevada quantitat de països es trobava a l'Afganistan, un dels majors productors mundials de cascalla, la planta d'on s'extreu l'opi. Per arribar a Europa s'utilitzava la tradicional ruta dels Balcans. Aquesta s'iniciava passant per Iran per arribar a Turquia, i un cop allà, ser distribuïda per Europa.

L'elevat flux d'immigració turca cap a Alemanya va facilitar el transport de l'opi a través de vehicles i camions cap als països i ciutats destinataris, en aquest cas Barcelona. També era habitual l'arribada de la droga des d'Holanda, on solia quedar-s'hi emmagatzemada (PN2, 2020).

El transport d'heroïna també es feia via aèria des de Pakistan, país fronterer amb l'Afganistan. Els vols no anaven directament a Espanya; normalment ho feien a Holanda, des d'on arribava a Barcelona a través de vehicles, en tren o en autobusos de línia (PN2, 2020).

Aquesta heroïna provinent d'Afganistan rebia el nom de *Brown Sugar* i va ser consumida tant als anys setanta com vuitanta (PN2, 2020).

3.3.2. El triangle d'or

Entre la frontera de Myanmar (Birmània), Tailàndia i Laos es troba un segon nucli de gran producció mundial d'heroïna i, tot i que actualment ha perdut força, fa unes dècades tenia una gran rellevància en la seva producció i exportació («Las rutas de la heroína en el mundo - Mapas de El Orden Mundial - EOM» s.d.).

La via més utilitzada per transportar la droga cap a Europa i posteriorment a Barcelona era la aèria, amb vols des dels països productors, especialment des de Tailàndia. Un cop a Europa, destacant Holanda com a principal destinació dels vols, es transportava l'estupefaent via terrestre, amb vehicles, trens o autobusos (PN2, 2020).

Al juny de 1988 es detecta una heroïna provinent de Tailàndia, blanca i de una gran qualitat, en comparació amb la *Brown Sugar*. Era d'un grau molt elevat de puresa i això va causar la mort de diversos toxicòmans, oficialment 41. La gran majoria de consumidors feia temps que consumien una heroïna rebaixada i, al consumir la mateixa dosi però de major puresa, el seu cos no ho va resistir (Villar, 1996: 228).

3.3.3. L'heroïna com a font d'ingressos d'actors no estatals

L'any 1976 apareix a Sri Lanka un grup armat format per membres de la minoria ètnica Tamil, com a conseqüència d'un sentiment d'opressió constant per part dels cingalesos, l'ètnia majoritària. L'any 1983 comença una cruenta guerra civil que no finalitzarà fins 26 anys més tard, al 2009. L'objectiu dels tàmils és aconseguir la independència del seu territori. (Ruiz, 2019).

Per assegurar una font d'ingressos que permetés seguir amb la lluita per la independència d'aquesta minoria, es dedicaven al tràfic d'heroïna enviant diverses *mules* en un mateix vol, tot i ser molt arriscat, però intentant aconseguir que almenys una de les *mules* passés desapercebuda (PN2, 2020).

3.3.4. Narcotràfic d'heroïna a gran i petita escala

En referència al tràfic d'aquesta substància a gran escala, trobem dues vies de transport principals. Per una part la via marítima, on usualment es feien servir llanxes ràpides, vaixells mercants i pesquers (PN1, 2020).

La segona opció és la via terrestre, amb el transport de la droga dins de contenidors del port emparats pel marc del Conveni TIR (Anònim 1), que es defineix com “un sistema

de trànsit duaner internacional de mercaderies”. S'aplica a enviaments sense descàrrega o manipulació de la càrrega abans de destinació, amb l'excepció que una part del trajecte es realitzi per carretera. Aquest règim permet escurçar els tràmits a la duana i agilitzar el comerç internacional on no s'abonen ni tributs ni drets de duanes”(Gómez, 2020). També s'utilitzaven caravanes amb aquesta finalitat de transport (PN1, 2020).

Pel que fa al tràfic d'heroïna a petita escala, els petits traficants solien utilitzar les cavitats corporals com l'anus o la vagina per transportar la droga. El trasllat de la substància solia ser a través de vehicles i en tren (PN1, 2020).

3.4 Distribució i venda

Les organitzacions o clans criminals disposaven d'extenses xarxes de persones que treballaven al barri per portar un control efectiu de la venda d'heroïna. Aquests treballadors eren recompensats amb drogues o diners, i controlats per membres no destacats (PN2, 2020).

Un cop la droga arribava a Barcelona, i després de passar uns dies emmagatzemada en domicilis o hotels en mans de les organitzacions encarregades del transport d'aquesta substància, era preparada per ser entregada a les diverses organitzacions o clans que actuaven al barri del Raval, principalment gitanos i nigerians (PN2, 2020).

Quan l'heroïna arribava a les xarxes dedicades a la seva venda al Raval, procedien a tallar-la³ per ser introduïda al barri posteriorment. Un dels llocs on es portava a terme aquest procediment eren els laboratoris. L'any 1986 es va localitzar un laboratori a Badalona destinat a la adulteració de la substància que acabava distribuïda al barri del Raval (PN2, 2020).

Els principals punts utilitzats per a la venda d'heroïna eren diversos: habitatges, bars, pensions i al mateix carrer. Si bé els mètodes de venda eren diferents entre els diversos traficants més rellevants. Els clans gitanos tenien llocs fixos de venda, a diferència dels nigerians, que deambulaven pel barri en grups de tres o quatre persones per poder ser

³ Acció també coneguda com a adulterar. Consisteix en afegir a la droga pura altres substàncies conegudes com adulterants, per aconseguir una major quantitat de droga i per tant obtenir un major benefici, o potenciar o dissimular els efectes d'aquesta (Souied, 2017).

vistos pels consumidors. Quan hi havia persones consumidores caminant sense rumb fix, el que feien era buscar als traficants africans (PN2, 2020).

Durant el període descrit, en el districte de Ciutat Vella era habitual la utilització de pensions sense censar per a la venda i consum d'heroïna, al mateix temps que hi convivia traficants, delinqüents, prostitutes i persones amb pocs recursos econòmics (Cols, 2018).

L'any 1985, els serveis assistencials i socials de l'Ajuntament de Barcelona van fer un estudi al barri Gòtic sobre l'estat d'aquestes pensions i les condicions en que es trobaven. Un veí del Districte 5 explicava a El Periódico que “en el barri Gòtic han estudiat 212 pensions de carrers principals com Via Laietana, Passeig de Colón, Les Rambles i Fontanella. Aquesta xifra la superem aquí, comptant els carrerons de Tapies, Robadors, Arc del Teatre, Sant Ramon, Sant Jeroni, i el carrer Hospital” (Gallardo i Roglán, 1985).

Les dosis habituals que adquirien els consumidors eren de entre 100 a 150 grams. Els traficants gitanos utilitzaven trossos de paper anomenats *paperina* com a contenidor per guardar i vendre les dosis (PN2, 2020).

Els *Prínceps Negres* utilitzaven un altre mètode que finalment es va imposar: trossos de plàstic rodons on es posava l'heroïna al centre i es cremaven els extrems. Aquestes bossetes de plàstic facilitaven l'ocultació de la droga als diversos orificis del cos, destacant el transport (tant dels propis traficants com dels consumidors) dins de la boca, permetent empassar-se-la si fos necessari davant la presència o actuació policial. Es va fer habitual la transferència de les dosis entre venedor i comprador a través de petons a la boca (PN2, 2020).

Tot el barri estava impregnat d'aquesta droga i els toxicòmans disposaven d'una gran facilitat per adquirir-la. Alguns punts de venda destacaven per sobre d'altres i s'ubicaven en els següents carrers: Arc del Teatre, Sant Ramon, Sant Oleguer, Robador, Sant Josep Oriol, Sant Jeroni, Hospital, La Lluna, Lleó i Ferlandina (Villar, 1996: 232).

En un primer període, el nucli dur de venda es trobava a la Plaça Reial (al costat esquerre de Les Rambles direcció mar). Degut a la gran conflictivitat i contínues baralles entre traficants, la pressió policial es va fer tan gran que el mercat de l'heroïna i altres drogues es va desplaçar cap al Raval (Villar, 1996: 232).

3.5. Blanqueig de diners

Durant els anys setanta i vuitanta el delictes de blanqueig de diners no era investigat com a tal. Les organitzacions o grups criminals portaven un elevat nivell de vida i adquirien propietats, sense dissimular ni amagar l'origen del capital (PN2, 2020).

També era habitual la compra de vehicles i bens immobles, així com la compra de bitllets de loteria premiats, en connivència amb directors dels bancs (PN1, 2020).

Va ser a partir dels anys noranta quan grups especialitzats de la policia comencen investigacions centrades en aquest àmbit delinqüencial. Aquesta necessitat neix amb l'arribada d'organitzacions colombianes i l'entrada al negoci de narcotraficants gallecs, que comencen a generar una gran quantitat d'operacions econòmiques (PN2, 2020).

3.6. Altres activitats lucratives

Juntament al propi negoci de la venda d'heroïna i altres substàncies, es feia habitual que les organitzacions es dediquessin paral·lelament a la receptació (PN2, 2020). El vigent codi penal espanyol, al seu article 298.1 descriu aquesta activitat il·lícita com “el qui, amb ànim de lucre i amb coneixement de la comissió d'un delictes contra el patrimoni o l'ordre socioeconòmic, en què no hi hagi intervingut ni com a autor ni com a còmplice, ajudi els responsables a aprofitar-se dels efectes de la mateixa, o rebi, adquireixi o ocultï aquests efectes”.

Per obtenir aquests objectes sostrets, a vegades els consumidors els intercanviaven per una dosis (PN2, 2020).

Altres activitats que realitzaven algunes organitzacions per obtenir una major font d'ingressos eren la prostitució i la tracta de persones, dones que portaven d'altres països i que eren venudes (PN1, 2020).

3.7. Heroïnòmans

Durant els anys setanta, vuitanta i principis dels noranta, Espanya patia una greu crisi sanitària directament relacionada amb el consum d'heroïna, especialment entre joves. Aquesta problemàtica tenia tanta importància que les tres principals preocupacions socials del país eren les drogues, l'atur i el terrorisme (Ordóñez, 2018).

Cal afegir que a principis dels noranta, aquesta substància tan corrosiva va arribar a ser la principal causa de mortalitat entre els joves de grans ciutats. Tal i com indica l'estudi *Más de treinta años de drogas ilegales en España*, entre l'any 1991 i el 1992 l'opiàci va causar un total de 1.530 morts per sobredosis de persones joves (Ordóñez, 2018).

Anteriorment al *boom* de l'heroïna, la droga més consumida i de fàcil accés a la ciutat de Barcelona era el haixix. En referència a la droga dura per excel·lència als anys seixanta era el LSD o àcid lisèrgic, que ràpidament va ser substituït per l'heroïna, que va començar a introduir-se a Espanya l'any 1973. Si bé en uns inicis era una substància adquirida per persones benestants, va acabar fent-se forat i sent protagonista de la vida de joves marginats (Villar, 1996: 232).

No era difícil distingir un addicte a l'heroïna d'un addicte a la resta de substàncies estupefaents o psicotròpiques ja que el deteriorament físic (i cognitiu) és molt visible (PN2, 2020).

Els toxicòmans que rondaven pel barri provenien de totes les classes socials, fins i tot de les més altes. De fet, havien arribat a ser identificats i detinguts personatges famosos que van ser sorpresos comprant heroïna (PN2, 2020).

Tot i que inicialment els toxicòmans eren de diversos *status* socials, generalment i com a conseqüència del consum d'aquesta substància acabaven en la marginació i exclusió social, vivint al carrer i aconseguint diners per pagar-se les dosis. Sovint recorrien a la delinqüència per obtenir aquesta font d'ingressos tant necessària per aquests consumidors. Els delictes més usuals eren els furts i robatoris amb violència o intimidació, passant de les estrebades i atracament amb arma blanca a l'assalt a bancs, farmàcies i gasolineres per tota l'Àrea Metropolitana de Barcelona (PN2, 2020). També n'eren víctimes els estancs, forns de pa i persones que es trobessin en caixers automàtics (PN1, 2020).

Sovint, en els robatoris es feien servir les xeringues com a eina intimidatòria, amb l'amenaça de que contenien el virus de la sida (PN1, 2020).

Hi ha estudis que confirmen que un 75% dels delictes que es cometien en aquella època tenien relació directe amb el tràfic de drogues i el consum de les mateixes, destacant el d'heroïna. No eren delictes especialitzats ni preparats prèviament, ja que s'ha de tenir en

compte l'elevat grau de deteriorament cognitiu i físic dels seus autors, que impedia la realització d'activitats delictives complexes (PN2, 2020).

La procedència dels diversos toxicòmans que es desplaçaven al barri del Raval per adquirir i consumir l'heroïna era diversa. En formaven part tant ciutadans autòctons com estrangers (PN2, 2020), tot i que probablement predominaven habitants del propi barri (PN1, 2020). Pel que fa als consumidors vinguts d'altres països, en destacaven els de nacionalitat italiana (PN2, 2020).

Eren diversos els factors d'atracció dels addictes estrangers cap a aquesta zona barcelonina. Per una banda, la facilitat d'accés a la substància i el reduït preu econòmic en comparació amb altres països. Per altre banda, la falta de duresa de la legislació espanyola, molt més laxa que en altres estats i que protegia al mateix consumidor (PN2, 2020).

3.7.1. Estudi antropològic d'heroïnòmans i ex-heroïnòmans a Catalunya

Joan Pallarés i Gómez va publicar l'any 1995 un estudi antropològic sobre heroïnòmans i ex-heroïnòmans de Catalunya. Aquest treball va ser realitzat del gener al maig de 1990 per un equip de psicòlegs, antropòlegs i treballadors socials, sota la direcció del doctor Oriol Romaní. L'estudi es va centrar en la realització de 41 entrevistes a toxicòmans o persones que havien sigut addictes a la substància, repartits per les quatre províncies de Catalunya (Pallarés, 1995: 41). També es va demanar el testimoni de dues persones properes als subjectes que poguessin aportar una visió més subjectiva. (Pallarés, 1995: 44).

3.7.1.1 Característiques dels subjectes

Aquestes 41 persones entrevistades es van dividir en tres grups seguint un criteri de consum (Pallarés, 1995: 42):

Grup A: ex-addictes que feia mínim un any i mig que no consumien i actualment portaven una vida normal.

Grup B: persones amb dependència a la substància que consumeixen de forma esporàdica i mantenen una vida normalment socialitzada, bé perquè aconsegueixen un equilibri entre consum i vida estable, o bé perquè es troben en procés de deixar l'heroïna.

Grup C: toxicòmans amb una forta dependència a l'opiaci i amb grans possibilitats de caure en la marginació social.

D'aquest total de 41 entrevistats de les quatre províncies de Catalunya, 17 es situaven al grup A, 11 al B, i 13 al C. Si ens centrem en la província de Barcelona, el total d'entrevistats va ser de 16, dels quals 8 pertanyien al grup A, 4 al B, i els 4 restants al C.

Algunes de les característiques dels heroïnòmans o ex-heroïnòmans de la província de Barcelona plasmades a l'estudi antropològic són les següents:

Grup A

Edat d'inici del consum: quatre entrevistats eren menors d'edat quan van iniciar el consum, la més jove amb 15 anys. Els altres quatre van iniciar-se entre els 18 i els 30 anys.

Medi social: trobem cinc persones pertanyents a un medi social alt, dues d'un medi social mig, i una en el medi social baix.

Nivell d'estudis: una ex-consumidora, la que es va iniciar més prematurament, tenia l'EGB, un altre el batxillerat, un el FP1, un el FP2/COU, un era diplomad universitari i els altres tres eren llicenciats universitaris.

Grup B

Edat d'inici de consum: trobem dues persones que es van iniciar als 18 anys, una als 20, i l'altre als 22.

Medi Social: dels entrevistats pertanyents a aquest grup, un formava part d'un medi social alt, dos del mitjà, i un del medi social baix.

Nivell d'estudis: un dels consumidors no tenia cap nivell d'estudis, dos d'ells tenien un FP1, i un el FP2/COU.

Grup C

Edat d'inici de consum: dues de les quatre persones es van iniciar abans d'arribar a la majoria d'edat, amb 17 anys. Les altres dues, una ho va fer amb 18 anys i l'altre amb 20.

Medi social: una consumidora pertanyia a un medi social alt, una altre a un medi social mig, i els dos restants al baix.

Nivell d'estudis: un dels addictes no tenia cap nivell d'estudis, una altre s'havia tret el batxillerat, i els altres dos tenien un FP1.

Observant la taula 1 i 2 trobem altres característiques que formula l'estudi sobre les persones protagonistes del mateix, a més de les ja d'escrites. Aquestes inclou l'edat del subjecte, el sexe, activitat laboral, època històrica de consum, edat d'abandonament, i els anys d'ús de l'heroïna.

Taula 1. Elaboració pròpia. Font: La dolça punxada de l'escorpí, Joan Pallarés i Gómez. Pàgina 46 i 47.

GRUP	EDAT	SEXE	MEDI SOCIAL	ACTIVITAT	NIVELL D'ESTUDIS
A	33	H	BAIX	NO RECONEGUDA	BATXILLERAT
A	30	H	BAIX	PROFESIONAL MIG	FP2/COU
A	36	H	ALT	PROFESIONAL MIG	LLICENCIAT UNIVERSITARI
A	26	H	ALT	NO RECONEGUDA	LLICENCIAT UNIVERSITARI
A	30	H	ALT	PROFESIONAL QUALIFICAT	LLICENCIAT UNIVERSITARI
A	26	H	ALT	NO QUALIFICADA	DOPLOMAT UNIVERSITARI
A	26	H	MIG	PROFESIONAL QUALIFICAT	EGB
A	27	D	ALT	PROFESIONAL QUALIFICAT	FP1
B	34	H	MIG	PROFESIONAL QUALIFICAT	FP1
B	28	H	MIG	PROFESIONAL QUALIFICAT	SENSE
B	33	H	ALT	NO QUALIFICADA	FP1
B	30	H	BAIX	PROFESIONAL QUALIFICAT	FP2/COU
C	28	H	BAIX	NO QUALIFICADA	FP1
C	26	D	ALT	NO RECONEGUDA	FP1
C	36	D	MIG	NO RECONEGUDA	BATXILLERAT
C	30	H	BAIX	PROFESIONAL QUALIFICAT	SENSE

Analitzats els diversos indicadors, a la taula 2 es pot apreciar l'edat mitjana d'inici al consum dels entrevistats de la província de Barcelona, que és gairebé als 19 anys (18,92). L'edat d'abandonament de la substància la trobem entre els 26 i 27 anys (26,45), i finalment, els anys d'ús de la substància és pròxim als 9 anys (8,75).

Taula 2. Elaboració pròpia. Font: La dolça punxada de l'escorpí, Joan Pallarés i Gómez. Pàgina 46 i 47

GRUP	ÈPOCA HISTÒRICA	EDAT INICI	EDAT ABANDÓ	ANYS ÚS
A	1976-87	19	30	11
A	1977-84	17	24	6
A	1984-88	30	34	4
A	1983-88	19	24	5
A	1976-88	16	28	11
A	1980-87	18	25	8
A	1979-86	16	23	7
A	1978-81	15	19	4
B	1978-89	22	32	11
B	1979-89	18	27	10
B	1976-82	20	25	5
B	1978	18	-	12
C	1982	20	-	8
C	1982	18	-	8
C	1975	17	-	15
C	1975	17	-	15
MITJANA		18,92	26,45	8,75

4. L'heroïna al barri del Raval del 2017 al 2020

4.1. Pla de xoc per abordar la venda i el consum de drogues al Raval 2017-2020

El punt d'inflexió començà a mitjans de l'any 2017, en detectar un repunt important del consum d'heroïna al districte de Ciutat Vella, juntament amb canvis en les dinàmiques de la distribució i el seu consum (*Situació actual de la problemàtica de les drogues al Raval i intervencions realitzades*, 2017) .

Aquest mateix any, l'Ajuntament de Barcelona aprovà el Pla de xoc per abordar la venda i el consum de drogues al Raval 2017-2020. S'enfoca en diversos àmbits i recursos, i aporta noves eines. De forma resumida, es centra en:

- A) El treball policial i la coordinació entre els cossos policials i el sistema judicial.
- B) Prevenció de noves ocupacions i mobilització dels pisos buits.
- C) Millora i reforç del Centre d'Atenció i Seguiment Baluard⁴.
- D) Augment al barri del nombre d'educadors i educadores de carrer de l'Agència de Salut Pública de Barcelona.
- E) Servei intensiu de neteja i de manteniment de la via pública.
- F) Incís en el recull de xeringues per part de l'Ajuntament de Barcelona a través d'una aplicació ciutadana per donar avis de la localització de xeringues, per a una posterior retirada.

D'aquest pla es pot destacar una inversió econòmica de 3,2 milions d'euros entre l'any 2017 i 2018 (*Pla de xoc per abordar la venda i el consum de drogues al Raval 2017-2020*, 2017).

4.1.1. Situació actual de la problemàtica de les drogues al Raval i intervencions realitzades

El pla de xoc esmentat implica la publicació d'informes d'avaluació del mateix. Fins al juny del 2020 se n'han realitzat set: un al 2017, quatre el 2018, i dos durant el 2019.

⁴ CAS Baluard d'ara en endavant

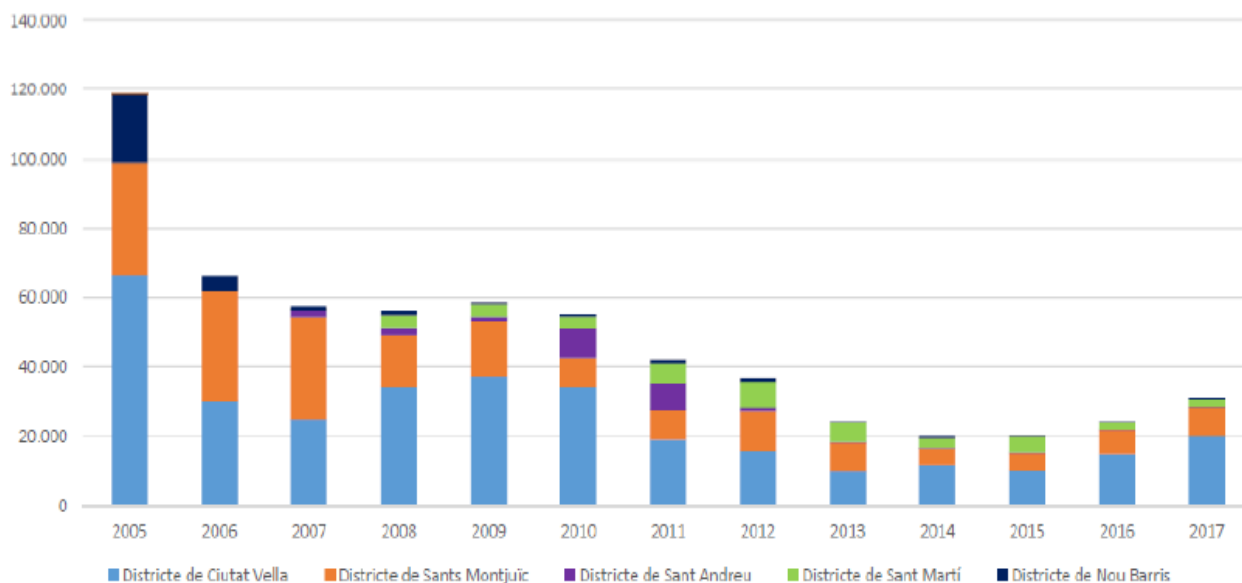
D'aquests informes se'n poden extreure les següents dades i estadístiques que permeten realitzar una radiografia de l'escenari dels últims anys:

A la figura 1 s'observa la quantitat de xeringues recollides a la via pública durant els anys 2005-2017 segons el districte. Aquesta evolució, però, no inclou les xeringues utilitzades en les diverses sales de consum supervisat de la ciutat. Segons un article de La Vanguardia de l'any 2013, aquestes sales han suposat una reducció del 77% de xeringues usades trobades a la via pública des de l'any 2004. El 2013 és precisament el període amb el nivell quantitativament més baix de xeringues localitzades al districte de Ciutat Vella i al barri del Raval des de l'any 2004 fins al juny del 2019.

L'any 2004 es va inaugurar el Centre d'Atenció i Seguiment Baluard (CAS Baluard d'ara en endavant), a l'antiga muralla de Barcelona. A partir d'aquesta data, els informes mostren una gran reducció d'aquest indicador (xeringues a la via pública) a Ciutat Vella, passant d'unes 65.000 xeringues l'any 2005, a poc més de 20.000 al 2007. Al barri del Raval, aquesta dinàmica també es reproduïx.

Seguint analitzant la figura 1, es pot observar com a Ciutat Vella hi ha un augment progressiu a partir de l'any 2015, arribant a les 20.000 xeringues localitzades l'any 2017, destacant el mes de juliol amb el pic més alt, amb unes 2.000 xeringues localitzades a la via pública. S'ha de tenir en compte que una quantitat indeterminada d'aquests estris de venopunció (a part dels intercanviats en les sales d'atenció i

Figura 1. Font: Informe – Situació actual de la problemàtica de les drogues al barri del Raval i intervencions realitzades. Abril del 2018. Ajuntament de Barcelona.

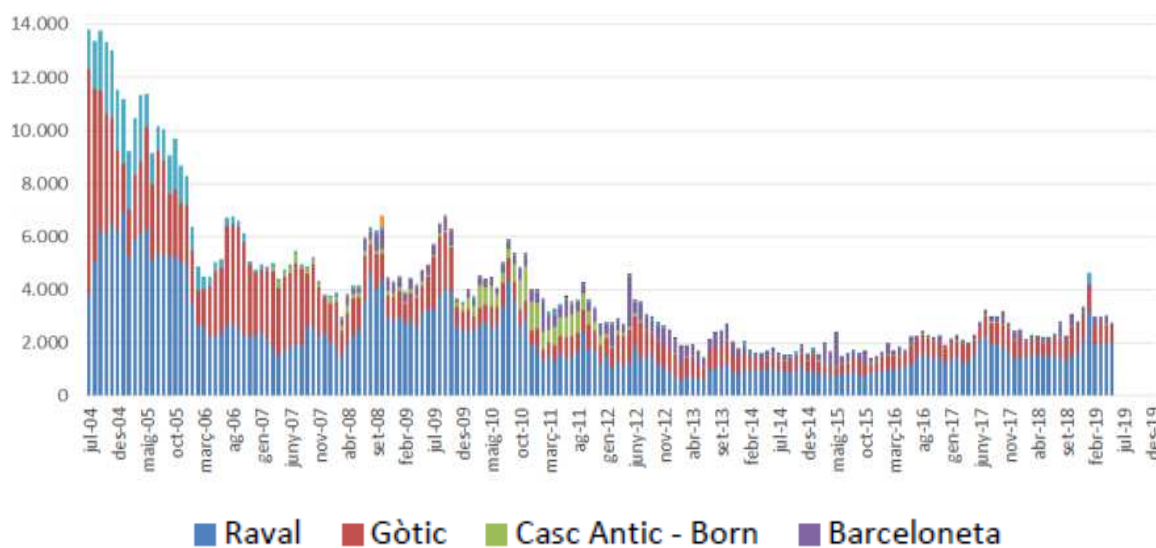

seguiment) es queden en els anomenats *narcopisos* (fenomen que apareix durant el 2017), on es consumeix l'opiaci i, per tant, no son comptabilitzats.

En una altre de les estadístiques que plasmen aquests informes, a la figura 2, es reflecteix la quantitat de xeringues recollides a la via pública al districte de Ciutat Vella, distribuïda per barris (Raval, Gòtic, Casc Antic-Born i Barceloneta). Es pot observar com el barri del Raval té unes xifres més altes durant els anys avaluats, en comparació amb els altres barris, exceptuant períodes concrets on el barri Gòtic està per sobre .

A partir del 2017, el nombre de xeringues recollides al barri es manté estable exceptuant un període concret. Entre el setembre del 2018 i el febrer del 2019 apareix un pic elevat que no s'apreciava des del 2010. Aquestes dates coincideixen amb l'Operació Bacar del 29 d'octubre del 2018, amb el tancament de 26 *narcopisos* i amb el desmantellament de

Figura 2. Font: Informe – Situació actual de la problemàtica de les drogues al barri del Raval i intervencions realitzades. Juliol del 2019. Ajuntament de Barcelona.

la màfia dominicana que tenia el control d'una gran part dels pisos de venda i consum d'heroïna i altres drogues (Sánchez, 2018).

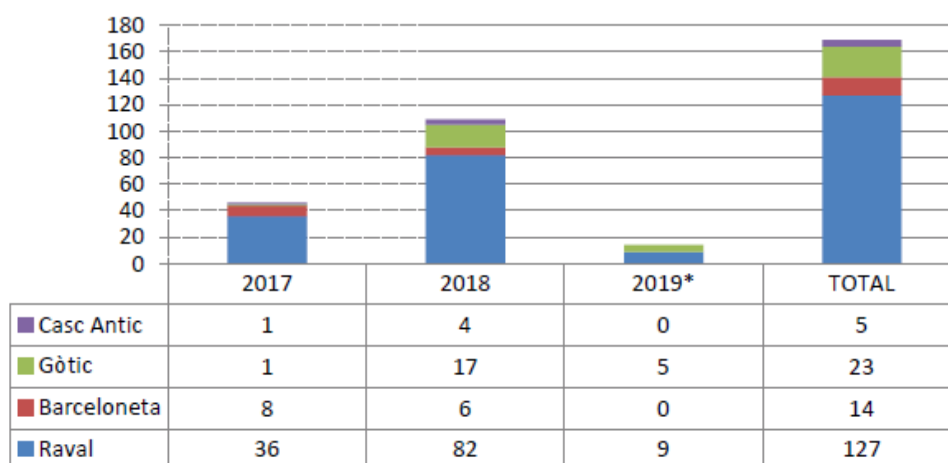
Tal i com explica CME1 (2020), al tancar-se *narcopisos*, els consumidors que hi dormen i consumeixen a l'interior dels mateixos, es veuen abocats a dormir al carrer. Això fa que sigui més visible la presència de la drogodependència al barri, però no significa que augmenti (CME1, 2020).

Un altre indicador que ens permet comprendre les dimensions de la problemàtica del narcotràfic es basa en el nombre d'entrades a domicilis en matèria de salut pública per part dels cossos policials.

A la figura 3 observem les entrades realitzades per Mossos d'Esquadra i Guàrdia Urbana en un període de més de dos anys (del 2017 fins al 26 de febrer del 2019) al districte de Ciutat Vella i distribuït per barris. El Raval torna a destacar respecte els altres tres barris, amb un total de 127 entrades durant el període analitzat, 104 més que al Gòtic, que es troba en un segon lloc, amb 23 entrades.

Per altre banda, els informes realitzats per l'Ajuntament de Barcelona també mostren les detencions realitzades en les diverses entrades a domicilis en matèria de salut pública al districte de Ciutat Vella, distribuïda en barris. Les dades obtingudes formen part del període 2017- 30 de juny del 2019 i engloben les detencions per part del Cos de Mossos d'Esquadra i de la Guàrdia Urbana.

Figura 3. Font: Informe – Situació actual de la problemàtica de les drogues al barri del Raval i intervencions realitzades. Febrer del 2019. Ajuntament de Barcelona.

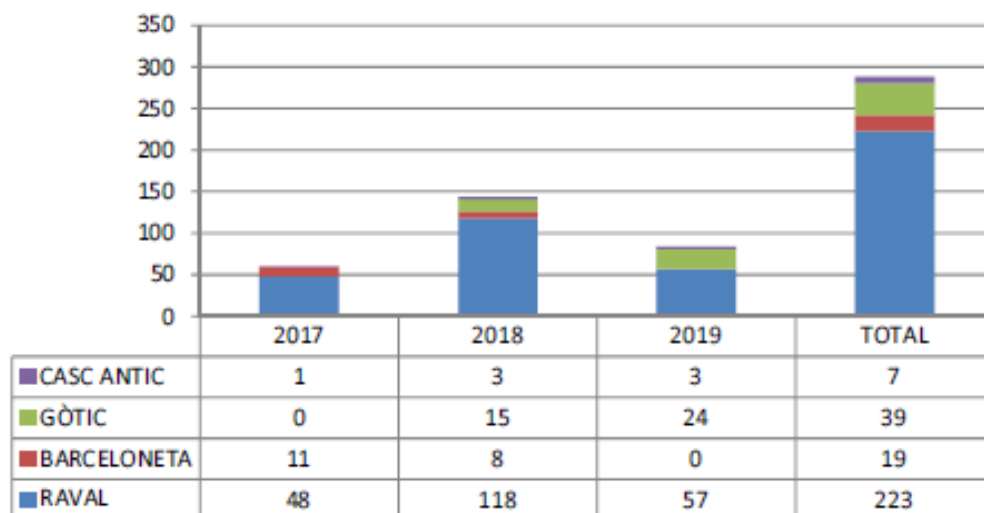

La figura 4 mostra el total de persones detingudes durant aquestes intervencions policials i es pot apreciar com en el barri del Raval les xifres tornen a ressaltar respecte als altres tres barris, amb 170 detinguts durant el període analitzat, 151 persones més que a la Barceloneta, 154 més que al Gòtic, i 166 més que al Casc Antic.

L'Associació de Veïns del Raval comença a tenir informació de problemes d'inseguretat i incivisme que es produeixen al carrer Riereta quan, coincidint amb el tancament del teatre Llantíol, traficants d'origen dominicà ocupaven el carrer i causaven por entre els veïns i veïnes, que no gosaven sortir de casa ni per tirar les deixalles (VEÍ1, 2020).

Si bé a l'any 2019 el consum d'heroïna al barri del Raval s'ha vist reduït dràsticament, no serà fins l'any 2021 que es podran començar a apreciar aquests canvis en la dinàmica (CME1, 2020).

Figura 4. Font: Informe – Situació actual de la problemàtica de les drogues al barri del Raval i intervencions realitzades. Juliol del 2019. Ajuntament de Barcelona.

4.2 Organització policial

A la zona del Raval trobem ubicades dues comissaries de policia. Per una banda, al carrer Nou de La Rambla, la que pertany al Cos de Mossos d'Esquadra, i per l'altre, a La Rambla, la comissaria d'Unitat Territorial 1 de la Guàrdia Urbana de Barcelona (UT1). Els dos cossos policials treballen conjuntament en l'àmbit de la seguretat ciutadana al barri, la delinqüència urbana, els *narcopisos* i el tràfic de drogues (CME3, 2020).

En la lluita contra els *narcopisos* i el tràfic de drogues hi trobem diverses unitats policials implicades. En un nivell base, la Unitat de Seguretat Ciutadana, molt cops recolzats per agents de l'Àrea Regional de Recursos Operatius i de la Brigada Mòbil, realitzen una presència policial a la via pública per crear una saturació dels carrers, especialment al Raval, el barri Gòtic i en alguns carrers concrets. També vigilen i observen per detectar delictes flagrants, que s'estiguin cometent en el moment, de venda de petites dosis de droga per poder fer petits comisos, emmarcats en la Llei de Seguretat Ciutadana. A partir d'aquestes actuacions, a vegades apareixen indicis o declaracions sobre la presència de pisos que estan venent substàncies il·lícites (CME3, 2020).

Més enllà del treball sobre el terreny, trobem les unitats d'investigació, la cara menys visible d'aquesta lluita contra els delictes de salut pública. Per part de Mossos, trobem quaranta persones destinades a aquesta unitat, a la comissaria de Ciutat Vella. Pel que fa a la Guàrdia Urbana, entre quaranta i cinquanta agents formen part del Grup de Delinqüència Urbana (CME3, 2020).

De la unitat d'investigació de Mossos d'Esquadra, variant segons l'època de l'any, entre deu i quinze persones es dediquen exclusivament a l'àmbit de la salut pública al districte de Ciutat Vella. Aquests agents reben el suport d'entre dos i cinc integrants del Grup de Delinqüència Urbana de la Guàrdia Urbana, de la comissaria UT1 (CME3, 2020).

Sobre aquests grups d'investigació, tal i com explica CME3 (2020): “la seva funció és detectar on són i quins són els punts de venda, quins són els moviments, i començar a investigar. El colofó final seria poder entrar en aquell punt de venda, ja sigui un antic banc abandonat, un pis ocupat o un pis arrendat. Entrar amb el permís judicial i procedir a les detencions de les persones que s'han investigat durant els dies o mesos enrere, i l'ideal seria arribar a precintat aquest *narcopis*, si es que està realment ocupat, que aquí hi entrarien uns altres factors”.

Una investigació policial es considera exitosa si es pot accedir al *narcopis*, s'identifiquen els diversos consumidors localitzats al seu interior, es realitzen les detencions dels venedors i traficants de substàncies il·lícites i, finalment, es pot procedir a precintat el pis (CME3, 2020).

Cal afegir que, per combatre la problemàtica del tràfic de drogues i l'existència de pisos ocupats destinats a la venda i consum de drogues, la resposta policial ha de centrar-se en tres objectius concrets:

- A) Investigació dels *narcopisos*, pis per pis.
- B) Investigació de les organitzacions criminals que hi ha darrera del tràfic d'heroïna, enfocant-se especialment en les cúpules per poder desmantellar-les satisfactòriament.
- C) Una continua pressió policial en el barri per dissuadir especialment els consumidors (CM1, 2020).

4.2.1. Operacions policials contra el narcotràfic d'heroïna al barri del Raval.

Període 2017-2020⁵

08/09/2017

La investigació i col·laboració entre Policia Nacional i la Policia Holandesa conclouen amb la detenció d'onze persones d'origen paquistanès i el comís de 10,2 kg d'heroïna, entre d'altres substàncies estupefaents. Aquesta organització criminal realitzava de forma majoritària les seves activitats al barri del Raval (Planes, 2017).

02/08/2018

Un operatiu policial per part del Cos de Mossos d'Esquadra i la Guàrdia Urbana permet la detenció d'un narcotraficant i el tancament d'un dels punts més actius de venda de drogues al barri, al carrer d'Agustí Duran i Sanpere. Es comissen diverses dosis d'heroïna, entre d'altres drogues (La Vanguardia, 2018).

29/10/2018

Es porta a terme una macrooperació policial del Cos de Mossos d'Esquadra juntament amb la Guàrdia Urbana de Barcelona (uns 700 agents dels Mossos i 150 agents de la Guàrdia Urbana), coneguda com a Operació Bacar, amb un total de 55 persones detingudes i 26 *narcopisos* tancats. Aquest dispositiu policial estava centrat en el desmantellament de la màfia dominicana, formada per diversos grups criminals que tenien el control d'una gran majoria dels *narcopisos* localitzats al barri del Raval (Navarro, 2018).

20/06/2019

Al voltant de 1.000 agents del Cos de Mossos d'Esquadra, Guàrdia Urbana de Barcelona i Policia Nacional participen en la macrooperació Operació Suricata. Després de mesos d'investigació, s'aconsegueix escapar l'organització criminal d'origen paquistanès que va prendre el control del narcotràfic d'heroïna i altres substàncies després de l'Operació Bacar, amb un centenar de detinguts (Navarro, 2019). La operació finalitza amb un total de 35 entrades a domicilis i *narcopisos*, i el decomís de 3 kg d'heroïna, 2 kg de cocaïna, i 2.180 pastilles sintètiques (El Punt Avui, 2019).

⁵ Les dades de que disposem per al 2020 són fins al mes de febrer

13/02/2020

Mossos d'Esquadra, Guàrdia Urbana i Policia Nacional porten a terme un operatiu que acaba amb la detenció de dos ciutadans de nacionalitat paquistanesa que es dedicaven presumptament al narcotràfic de drogues, destacant com a principal substància l'heroïna. També s'aconsegueix la clausura de dos punts de venda de droga («Notes de premsa. Mossos d'Esquadra» s.d.).

4.2.2. Altres operacions policials relacionades amb el narcotràfic d'heroïna al barri del Raval. Període 2017-2019

20/06/2017 i 20/11/2017

Detenció per part del Cos de Mossos d'Esquadra de 15 membres d'un grup criminal al juny i de 10 membres d'un grup antagònic al setembre, tots ells d'origen paquistanès. Aquestes detencions es produeixen en el marc d'una investigació iniciada per uns enfrontaments violents produïts el dia 7 d'abril a Badalona i el dia 15 del mateix mes a la platja de la Barceloneta. Aquests grups amagaven la venda de droga, heroïna inclosa, sota l'aparença de comerç de llaunes de beguda, i les agressions físiques es van produir per l'obtenció del control de la venda de drogues i begudes a les zones del Port Olímpic, Barceloneta, Plaça Reial i carrer Escudellers («Notes de premsa. Mossos d'Esquadra» s.d.).

4.3. Actors principals

CM2 (2020) assenyala que “el que més em sorprèn és l'adaptabilitat d'aquestes bandes organitzades per instaurar-se, ja que no és fàcil tenir en compte tants factors”. Destaca que la impunitat que reben les ocupacions a Barcelona propicia a les organitzacions les entrades a pisos per realitzar les seves activitats delictives, tot controlant quins habitatges estan buits, ja que les seves estades son temporals (CME2, 2020).

En aquest sentit cal remarcar la sofisticació en la distribució de la substància, que arriba als *narcopisos* durant el dia conforme es va consumint, evitant trobar grans quantitats de drogues a l'interior. Per altre banda també cal destacar el control de les entrades i sortides dels pisos i el seu entorn (CME2, 2020).

Aquesta adaptació també es produeix en el desplaçament del mercat de l'heroïna degut a la pressió policial ja que “aquests últims anys, gràcies sobretot al Sotsinspector cap de

la Unitat d'Investigació de Ciutat Vella i a l'acció conjunta de grups de la Guàrdia Urbana assignats s'ha fet molta pressió i, el resultat d'aquesta i per això l'adaptació, és que els grups s'estan instaurant a la part baixa de l'Eixample, tocant al nord del Raval, per la zona del Mercat de Sant Antoni" (CME2, 2020).

Finalment, CME2 (2020) afegeix:

l'heroïna és un fenomen conegut al nostre país des de fa dècades i aquest, en comptes d'anar a menys com popularment es pot pensar, no és així. El negoci existeix i el que abans podíem veure a les escales d'un portal, o a prop de la narco sala Baluard, on hi havia un tal El Ouardi amb una navalla i una roca intentant treure una micra, clavant la punta a la roca i vendre-la per vuit euros omplint aquelles escales de toxicòmans, ha evolucionat fins al que avui ens trobem.

4.3.1. Organitzacions dominicanes

A mitjans de l'any 2017 i fins l'octubre de 2018, una bona part del comerç d'heroïna al barri del Raval estava sotmès al control de la màfia dominicana. La seva davallada va arribar el 29 d'octubre del 2018 amb la macrooperació policial Bacar, que aconseguí escapar la cúpula d'una gran organització criminal, detenint a 15 de les persones que la integraven, i que ingressaren a presó (CME1, 2020).

4.3.1.1. Estructura i funcionament

Aquestes organitzacions es caracteritzen per tenir estructures extenses i molt jerarquitzades, amb una usual utilització de la violència. A nivell extern, és a dir, cap a la competència o grups rivals, i a nivell intern per mantenir la disciplina dels mateixos integrants (Rosa, 2018).

Els seus líders controlen les organitzacions des de la mateixa capital, Barcelona, o des de les seves rodalies. No és el cas del *Belleza*, un dels quatre responsables d'una gran organització criminal que controlava fins a 26 *narcopisos* del barri. Vivia al carrer Sant Antoni Abat, al mateix Raval, i els Mossos d'Esquadra van detectar moviments i indicis que feien sospitar que no era un simple *narcopis*, sinó un domicili on els dirigents i integrants es reunien i prenen les decisions estratègiques (Carranco, 2018).

Per tenir un eficaç control i funcionament de la xarxa criminal, existeixen diversos nivells jeràrquics i repartiments de funcions. Trobem les següents figures: el cap responsable de la zona, la persona encarregada de gestionar els pisos i una persona

situada a cada pis per gestionar-lo. Els narcotraficants també tenen actiu un conjunt de persones dedicades de forma exclusiva a la localització de pisos buits per ser ocupats posteriorment (CME1, 2020).

A l'interior de cada *narcopis*, juntament amb el/s seus responsables (un o dos per pis), que hi fan vida i s'ocupen de la caixa, la seguretat i dels productes a vendre, també s'hi troben dos o tres treballadors, els *dependents*, que venen les substàncies il·legals.

També desenvolupen altres funcions, com estar atents per evitar que hi hagi un consum a l'exterior del pis o van a buscar més droga en cas d'acabar-se. Finalment trobem la figura dels vigilants, situats al carrer i encarregats de controlar els moviments policials (Esparch, 2018).

Els *peons* d'aquestes organitzacions no son obligats a vendre l'heroïna i altres estupefaents, i, si ho fan, reben a canvi uns beneficis. A diferència de la màfia paquistanesa, aquests son més valorats. Per evitar detencions policials dels seus membres, el funcionament del negoci d'estupefaents ha anat evolucionant per adquirir un major grau de protecció:

1a evolució: venda i consum en *narcopisos*. El consum a l'interior d'habitatges impedeix o dificulta el treball policial, concretament l'obtenció de les proves necessàries en el procés d'investigació policial.

2a evolució: sistema d'itinerància. El tràfic dintre els pisos ocupats es realitza de forma temporal, al llarg d'uns tres mesos, i després es trasllada. Això permet abandonar l'habitatge abans de que la policia faci una entrada al domicili, després dels llargs processos d'investigació policial (CME1, 2020). Tal i com indica CME2 (2020), respecte a les entrades realitzades a *narcopisos*, “en més d'una ocasió no em trobat a ningú a l'interior”.

Entre les diverses tàctiques utilitzades per ocupar aquests pisos o locals i convertir-los en punts de venda i consum, la més utilitzada és l'ocupació dels pisos per la força (Esparch, 2018). També poden adquirir espais ja ocupats, fins i tot per altres grups dedicats a la venda de drogues, oferint una quantitat de diners a canvi de que l'abandonin (Rosa, 2018).

4.3.1.2. Blanqueig de diners

Tot i que no s'ha pogut demostrar el blanqueig de diners per part d'aquestes organitzacions, hi ha series sospites sobre la utilització d'establiments com bars i perruqueries regentats per ciutadans d'origen dominicà per transformar-lo en actius legals (CME1, 2020).

4.3.1.3. Altres activitats lucratives

Els traficants dominicans, procedents de l'Hospitalet i del barri del Poble Sec (limítrof amb al Raval) volen ocupar el negoci de la venda de cocaïna al barri del Raval i al Gòtic, una droga que aporta grans beneficis econòmics i té molta sortida al mercat. També estan implicats en la venda de metamfetamina⁶, droga que té una elevada incidència en una part de la comunitat filipina arrelada a la zona del MACBA, la Plaça Castilla i el carrer Ferlandina, entre d'altres (CME3, 2020).

Moltes d'aquestes organitzacions també es dediquen a l'administració de marihuana per la seva posterior venda (CME1, 2020).

4.3.1.4. Episodis de violència

Organitzacions i bandes criminals dominicanes han estat directament relacionades amb episodis de violència, arribant a la utilització d'armes blanques i de foc (CME2, 2020).

El 22 d'abril de l'any 2016 comença una espiral de violència entre dues bandes que lluitaven per el control de la droga a la ciutat de Barcelona, en aquest cas, de la cocaïna. La principal hipòtesi de l'inici d'aquesta "guerra", és el robatori d'una partida de droga d'un dels grups a l'altre. Aquest dia, un membre d'un dels grups mata a trets un membre rival, a la discoteca Koko Premium Club, situada a l'Avinguda del Paral·lel.

El 28 de novembre del mateix any és executat un home a l'interior d'un vehicle a l'Hospitalet de Llobregat. Poc temps després, l'1 de gener del 2017, desapareix i maten un altre home dins d'un vehicle a l'Avinguda Meridiana, ferint els dos acompanyants.

El dia 28 de març es localitza un cadàver a Sant Joan Despí, amb un tret al cap. Finalment, el 27 d'abril del 2017, un home entra a un domicili del Prat de Llobregat i dispara a dos joves que es trobaven a l'interior, acabant amb la seva vida (Alfonso L. Congostrina, El País).

⁶ Substància il·legalitzada que estimula el sistema nerviós central. Es presenta en forma de pols blanca cristal·lina ("¿Qué es la metamfetamina? | National Institute on Drug Abuse", s.d.).

Totes aquestes morts venen motivades per la venjança. Les dues primeres víctimes formaven part d'un mateix clan, resident al Vallès Occidental. És al gener quan comença l'acció del clan rival, amb la tercera i quarta víctima. Les dues últimes morts desequilibren la balança de l'empat (Guillem Sànchez, El Periódico).

4.3.2. Organitzacions paquistaneses

A principis de 2019, i després del fort cop que rep la màfia dominicana amb l'operació Bacar, una extensa organització criminal paquistanesa obté el control del comerç d'heroïna al barri del Raval. El juny del mateix any es porta a terme l'operació Suricata, que desemboca en la detenció i posterior entrada a presó de 16 components de la cúpula (CME1, 2020).

4.3.2.1. Estructura i funcionament

En comparació amb les xarxes criminals dominicanes, les paquistaneses son més grans i dures amb els seus membres (CME1, 2020). CME3 (2020) remarca que “les organitzacions paquistaneses estan molt ben organitzats i tenen una estructura piramidal molt més marcada que els dominicans, ja que s'extorsionen entre ells”. Per altre banda, els seus líders dirigeixen les diverses activitats delictives des del propi barri o altres punts de Barcelona (CME1, 2020).

Una de les característiques vinculades a aquestes màfies és al tràfic de persones. Els seus integrants reben molts cops coaccions i acaben sent obligats a vendre l'heroïna i altres substàncies il·legals un cop arriben des del Pakistan. Són els anomenats *peons* o *soldats*, que tenen molt poc valor per als seus dirigents, més enllà de les funcions que porten a terme per a l'organització. És més, sovint no reben cap benefici econòmic o simplement els cobreixen amb menjar i sostre (CME1, 2020).

Aquestes extenses xarxes també utilitzen el sistema dels *narcopisos*, si bé no tant el sistema d'itinerància. Aquest últim fet s'explica per la poca importància dels *peons* en l'entramat criminal. No passa res si els perden en possibles detencions (CME1, 2020).

4.3.2.2. Blanqueig de diners

Com en el cas de les xarxes dominicanes, tampoc s'ha pogut demostrar el procediment de blanqueig de capitals per part d'aquests grups, però les sospites son clares. El rentat de diners es realitzaria a través d'establiments, majoritàriament bars, amb empresaris que utilitzen nòmines falses (CME1, 2020).

4.3.2.3. Altres activitats lucratives

Com en el cas de les organitzacions dominicanes, les xarxes paquistaneses també solen trobar-se immerses en la venda de metamfetamina (CME3, 2020). També és habitual que les organitzacions paquistaneses que actuen al barri del Raval, entre d'altres, estiguin involucrades en l'entramat de llaunes i venda d'altres drogues. Els llauners proporcionen drogues com LSD, èxtasi, cocaïna, haixix i marihuana als diversos turistes de la ciutat (CME1, 2020).

Respecte l'entramat de llaunes, els conflictes i baralles entre llauners per fer-se amb el control del Front Marítim i Ciutat Vella va desencadenar amb la investigació que va finalitzar amb l'operació policial de grans magnituds Suricata (El Punt Avui, 2019).

Per altre banda, també es solen lucrar amb la venda d'objectes robats que adquireixen prèviament (CME1, 2020).

4.3.2.4. Episodis de violència

Entre les mateixes organitzacions paquistaneses hi ha hagut greus conflictes i baralles per fer-se amb el control de la venda d'heroïna al barri del Raval. Un episodi destacat va acabar amb la mort d'un integrant d'una banda criminal el dia 27 d'octubre del 2019 a Badalona (CME1, 2020).

La batussa, on hi van participar unes cinquanta persones de dos bandes rivals, una establerta a Ciutat Vella i l'altre a Badalona, es va produir davant la parada del metro de Gorg, de la línia 10. Els participants van utilitzar catanes, ganivets, pals, destrals i pals de criquet. El resultat d'aquest greu incident va ser la mort d'un home de nacionalitat paquistanesa que va rebre diverses punyalades, una d'elles a la jugular, i dues persones més ferides de gravetat (Muñoz, 2019).

Un altre episodi relacionat amb aquestes organitzacions el trobem el dia 07 de febrer del 2020, quan es va intentar cremar viu un membre d'una banda rival paquistanesa al carrer Magatzem, al barri de la Barceloneta. La víctima, va ser lligada de mans i peus dintre d'un domicili i s'hi va calar foc. És possible que aquest episodi estigui relacionat amb una venjança, ja que les dues bandes competien per fer-se el control amb el tràfic de drogues al Casc Antic de Barcelona (Quílez i de Saint-Germain, 2020).

Aquests fets van precipitar una operació policial per desarticular el grup criminal que estava darrera de l'intent d'homicidi. Feia mesos que la policia estava investigant

aquesta xarxa criminal que s'estava fent càrrec de tres pisos que utilitzaven com a punt de venda, situats al districte de Ciutat Vella. L'operació va finalitzar amb la detenció de dotze persones (Sánchez, 2020).

Entre els diversos detinguts s'hi trobaven dos dels sospitosos, de 21 anys i de nacionalitat paquistanesa, de l'intent de cremar viu a un integrant rival. Aquests estan sent investigats per un presumpte delictes d'homicidi en grau de temptativa. Deu dels detinguts van ser acusats d'un delictes de tràfic de drogues (Quílez i de Saint-Germain, 2020).

El pis més actiu d'aquesta banda estava ubicat a la quarta planta del número 55 del carrer de Robadors, on es van arrestar sis de les dotze persones integrants. No tenia la funció de *narcopis*, és a dir, no es permetia el consum a l'interior del mateix; es dedicaven exclusivament a la venda d'estupefaents. Aquest canvi de funcionament es deu a l'experiència adquirida pels diversos traficants del barri, que a partir de l'operació Bacar, veuen com la presència de toxicòmans a les finques i comunitats provoquen un major interès policial, el qual volen evitar (Sánchez, 2020).

El que no poden evitar aquests grups, és que es formin llargues cues per adquirir la droga o s'acabi consumint a la mateixa escala de veïns o zones properes, com parcs infantils (Sánchez, 2020).

4.3.3. Organitzacions romaneses

Degut a la gran operació Suricata contra la màfia paquistanesa, el mercat d'heroïna va deixar un buit que va ser aprofitat per organitzacions romaneses per introduir-s'hi (CME1, 2020).

S'ha realitzat entrades a domicilis que pertanyien a grups o organitzacions d'Europa de l'est, però és més habitual trobar-los a la zona del districte de Sant Martí, que fa frontera amb el barri de La Mina (CME2, 2020).

4.3.3.1. Estructura i funcionament

Els líders d'aquests entramats criminals es troben a Romania, fet que dificulta el desmantellament de la cúpula principal. S'hi suma el fet de que els diners guanyats amb les activitats del tràfic d'heroïna son enviats al país d'origen (CME1, 2020).

Un fet diferenciador amb les altres xarxes criminals és el mètode de venda. Aquesta acció normalment es porta a terme a la via pública i no en pisos o *narcopisos* (CME1, 2020).

4.3.4. Altres actors implicats

Amb menys rellevància que els actors ja d'escrits, en els últims temps també s'han instaurat al barri del Raval traficants africans, la gran majoria senegalesos (CME2, 2020).

Al carrer Príncep de Viana, en un bloc sencer situat al número 14, ocupat amb finalitat de venda i consum de drogues. Havia estat regentat per italians, però degut a les intervencions policials, cada tres mesos canvien els inquilins; també hi ha traficants dominicans i paquistanesos (VEÍ2, 2020).

A l'edifici del davant del bloc anteriorment descrit, un *narcopis* actiu, en uns inicis era portat per ciutadans espanyols, que posteriorment van ser expulsats per traficants africans i finalment va acabar en mans de ciutadans marroquins (VEÍ2, 2020).

4.4. Principals rutes internacionals del narcotràfic d'heroïna

L'heroïna que acaba sent consumida al barri del Raval prové de forma majoritària de dues rutes: via paquistanesa i via africana (CME1, 2020).

4.4.1. Via paquistanesa

El principal productor d'opi a nivell global segueix sent l'Afganistan. L'heroïna arriba des del Pakistan, país fronterer. Les organitzacions paquistaneses aprofiten els viatges que realitzen altres ciutadans de la mateixa nacionalitat cap al país d'origen, usualment per períodes de vacances i retrobaments familiars. Ofereixen una quantitat de diners a canvi d'entrar heroïna, normalment en un doble fons de la maleta, ja que no és possible la ingesta o ocultació corporal degut a la llarga durada del viatge.

Els vols procedents del Pakistan arriben a altres països europeus com Holanda, i des d'allà continuen per via aèria fins a Barcelona, o també en cotxe o tren (Sánchez, 2017).

4.4.2. Via africana

L'heroïna arriba a Barcelona a través de les conegudes *mules*, que la transporten a dintre l'organisme o a les maletes amb doble fons. Cada *mula* pot arribar a transportar uns 7 kg d'heroïna per viatge. Un altre mètode d'entrada és a través de contenidors per via aèria o marítima. (CME1, 2020).

4.5. Els *Narcopisos*, un nou mètode de venda i consum?

Els anomenats *narcopisos* són domicilis ocupats per màfies i destinats a la venda i consum a l'interior de substàncies il·lícites les 24 hores del dia i on s'hi pot fer vida (Congostrina, 2019). L'existència i instauració dels *narcopisos* no és una novetat de les actuals xarxes criminals dedicades al tràfic de droga. L'intendent dels Mossos Toni Rodríguez afirmava en una entrevista l'any 2018 que tenien constància de la seva presència a l'Àrea Metropolitana de Barcelona des de fa dècades, especialment a les zones de La Mina, Can Tunis o La Zona Franca. El problema actual pel qual s'ha tornat un tema mediàtic i de gran ressò recau en l'elevada quantitat de pisos ocupats destinats a aquestes activitats criminals, concentrats en una zona tant icònica i cèntrica de Barcelona com és el barri del Raval (Carranco, 2018).

Respecte als propietaris d'aquests pisos ocupats, CME3 (2020) explica que “pot ser un banc, pot ser una senyora jubilada que es trobi en un geriàtric, o una persona d'un bufet d'advocats que ens consta que, a part d'aquest pis, en té vint-i-cinc més”.

S'ha de tenir en compte que no tots els pisos que utilitzen els narcotraficants estan destinats a ser un *narcopis*. Les màfies tenen domicilis coneguts com a *guarderia* per emmagatzemar les diverses drogues que han de ser distribuïdes posteriorment. Els pisos *guarderia* ocupats per organitzacions paquistaneses solen estar en pitjors condicions que els que utilitzen màfies dominicanes (CME2, 2020).

És molt comú que en un mateix *narcopis* es vinguin diverses substàncies il·lícites a més de l'heroïna. La més barata és l'anomenat *basuco*, la pasta base de la cocaïna, però també s'ofereix cocaïna, pastilles, èxtasis i MDMA. Aquestes tres últimes conegudes com a drogues de disseny (CME2, 2020)

A l'interior d'aquests domicilis ocupats amb finalitats criminals, trobem unes condicions higièniques nefastes. Mobles apilonats, cuines i lavabos que no es poden fer servir, ventilació mínima o inexistent, i xeringues i altres estris destinats al consum pel

terra. Entre les diverses organitzacions criminals que utilitzen aquests pisos no hi ha diferències destacables en les condicions en que es troben els mateixos (CME2, 2020).

És habitual que els *narcopisos* tinguin una zona reservada per la persona que el controla, amb visió de qui entra i surt, i en certes ocasions instal·len una càmera per visualitzar el portal de l'edifici i veure si ve la policia (CME2, 2020).

En diverses entrades realitzades per l'ARRO s'han localitzat cadàvers de toxicòmans a l'interior dels *narcopisos*. La vegada que l'A.S se'n va trobar més "va ser en una entrada al carrer Ferran, d'un pis d'uns 150 m2 amb 35 persones a l'interior. La imatge de veure una taula de menjador plena, tots asseguts com si fos un sopar, unes 18 persones amb la seva dosis preparada o en procés per injectar-se, em va impactar" (CME2, 2020).

4.5.1. El desallotjament dels *narcopisos*

Per poder desallotjar un *narcopis*, jurídicament i processalment sempre és necessària una ordre judicial, si bé es poden arribar a produir negociacions amb el propietari i inquilins en el moment d'executar l'ordre per facilitar el tancament del mateix i el retorn a mans del seu propietari (CME3, 2020).

La llei 5/2018, d'11 de juny, de modificació de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil, en relació amb l'ocupació il·legal d'habitatges, emmarca la regulació dels desnonament i les situacions d'ocupació. En el seu preàmbul destaca la vulnerabilitat de persones i famílies a causa dels problemes socioeconòmics i les necessitats socials, però també fa referència a les ocupacions amb finalitat lucrativa.

De manera gairebé simultània, i en la majoria dels casos sense que hi hagi cap relació amb situacions de necessitat extrema, han aparegut també fenòmens d'ocupació il·legal premeditada, amb finalitat lucrativa, que, aprofitant de manera molt reprobable la situació de necessitat de persones i famílies vulnerables, s'han emparat en l'alta sensibilitat social sobre el seu problema per disfressar actuacions il·legals per motivacions diverses, poques vegades com a resposta a la necessitat extrema. Fins i tot, s'han arribat a ocupar il·legalment habitatges de lloguer social de persones en una situació econòmica molt precària o propietat d'ancians amb pocs recursos i per abandonar-los se'ls ha exigít el pagament de quantitats a canvi d'un sostre immediat, o s'ha extorsionat el propietari o posseïdor legítim de l'habitatge per obtenir una compensació econòmica com a condició per recuperar l'habitatge de la seva propietat o

que posseïa legítimament. D'altra banda, cap dels camins legals previstos actualment en la via civil, per procurar el desallotjament de l'ocupació per la força d'immobles, és plenament satisfactori i, en tot cas, es demora temporalment de manera extraordinària, amb els consegüents perjudicis dels posseïdors legítims de l'habitatge, en molts casos també amb una situació econòmica, personal o familiar difícil (*La llei 5/2018, d'11 de juny, de modificació de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil, en relació amb l'ocupació il·legal d'habitatges*, 2018).

És molt important, i suposa un èxit per els agents d'investigació després d'accedir a un *narcopis*, procedir a tapiar-lo. Per aconseguir-ho, destaca la coordinació amb el propietari de l'immoble, el qual és avisat perquè estigui present el dia en que es realitza l'execució judicial de l'entrada i registre. Un cop finalitzada la intervenció, es pot procedir a tapiar la porta (CME3, 2020).

També resulta destacable la feina que fa la Guàrdia Urbana de Ciutat Vella, "a l'hora de parlar amb el veïnat, amb propietaris, serrellers per precintar, etcètera" (CME3, 2020).

4.6. Heroïnòmans

El consum d'heroïna va anar en augment amb l'arribada d'habitants d'Europa de l'est. L'explicació recau en una falta de consciència col·lectiva i cultural en els països d'origen sobre l'heroïna, els seus efectes, i l'elevat grau d'addicció que provoca (CME1, 2020).

Els ciutadans autòctons que van viure les dècades dels 70 i 80 al barri o a la ciutat, tenen molt interioritzada la perillositat de consumir aquesta droga i molts d'ells van perdre persones conegudes com a conseqüència del consum d'heroïna (CME1, 2020).

Per altre banda, l'elevada presència d'heroïnòmans al barri del Raval recau en l'aparició dels *narcopisos*. Molts consumidors estrangers arriben atrets per l'anomenat *narcoturisme*. La possibilitat de consumir i dormir en els mateixos pisos abarateix la despesa econòmica, al estalviar-se de pagar un hotel o habitacle on dormir. Juntament amb aquest factor econòmic, la gran facilitat d'obtenció de l'heroïna i el seu consum converteixen el Raval en una zona molt atractiva per a les persones toxicòmanes (CME1, 2020).

En els moments més àlgids de consum d'heroïna al barri, entre un 70% i un 80% dels toxicòmans eren de nacionalitat italiana, i la resta eren de diverses nacionalitats. Els

motius principal pels quals destaca la presència de ciutadans italians serien la duresa de la legislació i les sancions sobre el consum en el país d'origen, i la facilitat d'accés a menjar i als serveis socials a la ciutat de Barcelona (VEÍ1, 2020).

Per obtenir recursos econòmics que els permetin adquirir les dosis d'heroïna, els consumidors surten a pidolar a la via pública. També és habitual que acabin realitzant activitats delictives com furts i robatoris amb intimidació i/o violència. A la tarda, pugen als *narcopisos* on inicien el consum (CME1, 2020).

En relació amb la convivència al barri amb les persones consumidores d'heroïna, la zona pròxima a la sala de venopunció és la que causa més inquietud entre els veïns i veïnes. També ho és el carrer d'en Robador, on es porta a terme intercanvi i entrega de xeringues. La seva presència també causa una pèrdua del teixit comercial del barri, especialment als voltants de la Sala Baluard (VEÍ1, 2020). Un altre dels problemes de convivència és que els addictes a aquesta substància sovint es mostren agressius i es barallen amb els mateixos traficants (VEÍ2, 2020).

El perfil dels consumidors usuaris de la sala de venopunció Baluard, tal i com explica Diego Arànega, el coordinador d'aquest recurs sociosanitari, es el de un "home, sense sostre, heroïnòman injector, d'uns trenta-cinc anys i europeu" (López, 2017).

4.7. Veïnes, veïns i els *narcopisos*

Gran part del barri s'ha vist afectada per la presència de *narcopisos*. Són molts els punts que han rebut un fort impacte, destacant l'eix Sant Antoni Abat-Cera-Hospital i els carrers Salvadors, Príncep de Viana, Cera, Roig, Picalquers, Robadors, i Hospital, d'entre altres (VEÍ1, 2020).

En Luis, un veí del carrer Príncep de Viana, va viure aquesta situació. Entre desembre del 2019 i el febrer del 2020 van ocupar un pis de la seva finca amb finalitats de venda de droga. Però no és l'únic pis ocupat en aquest carrer. Davant mateix del seu edifici, al número 14, hi ha un bloc sencer convertit en *narcoedifici* (VEÍ2, 2020).

La situació és molt complicada, ja que no es mantenen les regles de convivència de la comunitat. El narcotràfic i el consum d'heroïna causen greus problemes i molèsties per als habitants de finques amb pisos destinats a aquestes activitats. Per ordre de més a menys gravetat i segons el testimoni, són els següents:

1. Defecacions a les zones comunes.
2. Intents d'entrar i ocupar altres pisos.
3. Baralles durant la nit.
4. Xeringues i *pipes* a les zones comunes.
5. Intimidació als veïns si truquen a la policia.
6. Elevat flux de gent que entra i surt de l'edifici, especialment durant la nit. Això provoca cops de porta i crits.
7. Brutícia.
8. Signes de prostitució. Es troben preservatius a les zones comunes.
9. Vandalisme a l'edifici com el trencament de bústies (VEÍ2, 2020).

És habitual identificar una ocupació i posterior transformació en *narcopis* a partir d'un indicis concrets: portes i bombetes de les escales trencades i els timbres dels interfons arrencats (VEÍ1, 2020).

Un *narcopis* a la comunitat de veïns també provoca situacions de temor i por, molts cops a nivells extrems, que porta sovint a canviar les rutines dels habitants del mateix edifici. El VEÍ2 (2020) explica un episodi viscut que li va causar un gran impacte i preocupació personal:

En una ocasió que vam trucar a la policia per una baralla, els traficants van tirar drogues per el pati interior, les quals van acabar al meu pis. Dos homes i una dona van baixar a tocar la porta del meu pis. Jo no estava a casa, i van donar cops de peu a la porta i intentar accedir al pis a través dels pisos dels veïns. Afortunadament no van poder. Al tornar em vaig trobar pedres de cocaïna al meu pati i vaig haver de trucar a la policia perquè se les emportessin. Als pocs dies van baixar els inquilins del *narcopis* a demanar-me que els deixés entrar perquè van perdre un anell. Els hi vaig haver de dir que la policia va venir i es va emportar la droga. Afortunadament no van haver-hi conseqüències, però vaig estar varies setmanes preocupat i trobant deixalla i brutícia davant la meva porta.

La por que pateixen els veïns i veïnes també és provocada per les agressions verbals que reben per part de traficants i addictes, o pel llançament d'objectes des dels pisos a la via pública (VEÍ2, 2020). També s'hi sumen amenaces i baralles entre traficants amb l'ús d'armes blanques i pals (VEÍ1, 2020).

En Luís, sempre que surt de casa seva, ha d'observar cap amunt per assegurar-se que la seva integritat física no corre perill a causa del llançament d'objectes. També comenta que els veïns han de canviar de vorera si han de creuar-se amb les persones que regenten l'edifici del número 14, o quan reben visites al domicili particular i es fa de nit les acompanyen fins al carrer (VEÍ2, 2020).

Com a conseqüència del temor que pateixen VEÍ2 i els seus veïns, tots ells han acabat instal·lant càmeres de videovigilància i alarmes en els seus domicilis particulars. Un dels mètodes que tenen els traficants per aconseguir nous pisos per ocupar és fer la vida impossible als habitants del barri (VEÍ 2, 2020).

4.7.1. La resposta veïnal

Els veïns i veïnes han volgut donar una resposta a la problemàtica dels *narcopisos* i la venda i consum de drogues al barri. A través de protestes a la via pública i el penjament de pancartes han volgut expressar el seu malestar i rebuig, i la necessitat d'arribar a una solució per part de la policia, els polítics i els bancs (VEÍ2, 2020).

Reclamen acció policial juntament amb mesures judicials que permetin tancar pisos de forma immediata. Perquè el jutge firmi una ordre de desallotjament, la policia ha de passar mesos amb el procés d'investigació amb la conseqüent obtenció de proves (VEÍ1, 2020).

Les actituds dels traficants a les mobilitzacions veïnals han sigut diverses: les pancartes van ser arrancades i els cartells de denuncia cremats, també busquen intimidar els veïns que reparteixen pamflets seguint-los pel carrer i els inquilins del *narcoedifici* del carrer Príncep de Viena van reaccionar a les protestes dels ciutadans tirant líquids i objectes. En el cas de recriminar aquests comportaments, els veïns es troben amb brutícia i fortes olors en el seu portal (VEÍ2, 2020).

Per evitar que els traficants ocupin altres domicilis en el bloc d'en VEÍ2 i la resta d'inquilins, el pany principal, el del portal, ha estat canviat quatre vegades i es va comprar morter i maons per si existeix el risc de que un pis pugui ser ocupat, procedir a tapiar-lo (VEÍ2, 2020). En altres casos, els propis veïns han expulsat a traficants i han procedit a tapiar el pis, tant portes com finestres exteriors (VEÍ1, 2020).

5. Conclusions

Un cop realitzada una investigació exhaustiva dels dos períodes històrics concrets al barri del Raval, observants factors comuns i aspectes diferenciadors, podem extreure una comparativa objectiva pel que fa a la problemàtica del narcotràfic d'heroïna i el seu consum, de gran impacte en aquesta zona barcelonina des de fa dècades.

Les conclusions a que podem arribar són les següents:

5.1. Similituds

- 1) En els dos contextos històrics investigats trobem greus problemes de seguretat i convivència en el barri, amb l'impacte que suposa per als veïns i veïnes trobar-se en aquesta situació continua de violència i manca de civisme.
- 2) En els dos contextos històrics existeix un clar control i arrelament de màfies i organitzacions criminals amb la finalitat de venda de drogues, entre elles l'heroïna.
- 3) En els dos contextos històrics, predomina el consum d'heroïna provinent d'Afganistan, país que fa dècades que és el primer productor a nivell mundial.
- 4) En els dos contextos històrics el barri s'ha convertit en un punt d'atracció de consumidors estrangers que troben una facilitat d'accés a la substància, un menor cost econòmic per adquirir-la, i una legislació més laxa que els empara respecte els seus països d'origen.
- 5) En els dos contextos històrics el major nombre de consumidors estrangers que es troben al Raval, atrets per l'heroïna, són de nacionalitat italiana.

5.2. Diferències

- 1) Les principals organitzacions criminals dedicades al tràfic d'heroïna són de diferents orígens i nacionalitats en els dos contextos investigats:

Als anys setanta, vuitanta i principis dels noranta, s'observa un clar domini de clans gitanos i africans, especialment nigerians.

A partir del 2017 i fins a l'any 2019, les organitzacions dominicanes i paquistaneses han tingut el control del mercat de l'heroïna al barri.

2) En la dècada dels setanta, vuitanta i principis dels noranta trobem uns sistemes de distribució i venda d'heroïna més bàsics i poc especialitzats, amb la venda a la via pública o en pensions, bars o *meublés*.

En els últims temps, observem com certes organitzacions criminals han adoptat i evolucionat cap a un nou sistema més rentable i més segur de cara al treball policial: l'ocupació de pisos per ser convertits en *narcopisos*. Estem parlant d'un funcionament molt especialitzat, amb integrants de les xarxes criminals que es dediquen exclusivament a la localització d'habitatges que es trobin buits per a una posterior ocupació.

3) Tot i que ens els dos contextos investigats el barri es troba immers en alts nivells d'inseguretat i preocupació veïnal, a partir del 2017 l'impacte d'aquesta problemàtica acaba afectant una gran part de comunitats de veïns i molts viuen atemorits en el seu propi domicili, arribant a abandonar el barri com a conseqüència final.

Respecte el període comprès entre els anys setanta i principis dels noranta, la inseguretat i la por de ser víctima d'un delictes estava focalitzat a la via pública i no tant en la zona de confort i intimitat dels habitants, els seus habitatges.

4) A partir del 2017, l'elevada quantitat de consumidors estrangers que es desplacen al barri del Raval per obtenir i administrar-se heroïna han acabat configurant el concepte de *narcoturisme*. Un turisme basat en el consum, pisos precaris on dormir sense necessitat de pagar i en pidolar, realitzar activitats poc convencionals per obtenir recursos econòmics, o cometre delictes, per pagar-se la següent dosi.

A diferència d'aquests últims anys analitzats, a la època dels anys setanta, vuitanta i principis dels noranta, predominaven els consumidors autòctons del mateix barri o país.

5) Durant les èpoques més antigues objecte d'estudi d'aquest treball, el perfil del consumidor d'heroïna al barri del Raval, i a nivell estatal, era el d'una persona jove (menys de trenta anys), arribant a trobar menors d'edat consumint. Els últims anys ha augmentat l'edat dels addictes.

6) Les competències policials sobre el terreny han canviat de mans pel que fa als dos períodes descrits. Dels setanta als vuitanta era el Cos Nacional de Policia qui va convisque amb aquest fenomen, juntament amb la Guàrdia Urbana de Barcelona. Actualment, aquest últim cos policial continua vigent, amb el relleu del Cos de Mossos

d'Esquadra, qui ocupa la antiga comissaria de la Policia Nacional del carrer Nou de la Rambla.

5.3. Conclusió final

Podem concloure que les dinàmiques de funcionament de les organitzacions criminals, que dominen el tràfic d'heroïna al barri del Raval, ha evolucionat adaptant-se als nous temps i als entorns en que conviuen. Els mètodes de venda actuals son més segurs per a aquestes màfies, i s'han blindat contra les intromissions dels cossos policials i els processos d'investigació que posen en perill les seves activitats il·lícites.

El treball policial no s'ha quedat enrere, i també s'ha vist abocat a adoptar canvis per combatre aquesta problemàtica de caràcter cada cop més complex. Des de canvis de competències i de cos policial actuant, a noves prioritats i formes de treballar.

Pel que fa als altres protagonistes d'aquesta problemàtica social i de seguretat, i necessaris per a la supervivència d'aquests negocis il·lícits de venda d'heroïna, els consumidors, han canviat de perfil i característiques, passant a consumir en una edat més tardana i predominant la presència d'heroïnòmans estrangers.

6. Bibliografia i referències bibliogràfiques

Ajuntament de Barcelona. (2017). *Pla de xoc per abordar la venda i el consum de drogues al Raval 2017-2020*. Recuperat 8 abril 2020, de https://media-edg.barcelona.cat/wp-content/uploads/2018/05/09171243/Drogues-150x210-mm_def.pdf.

Ajuntament de Barcelona. (2017). *SITUACIÓ ACTUAL DE LA PROBLEMÀTICA DE LES DROGUES AL RAVAL I INTERVENCIONS REALITZADES (Octubre 2017)*.

Ajuntament de Barcelona. (2018). *SITUACIÓ ACTUAL DE LA PROBLEMÀTICA DE LES DROGUES AL RAVAL I INTERVENCIONS REALITZADES (Abril 2018)*.

Ajuntament de Barcelona. (2019). *SITUACIÓ ACTUAL DE LA PROBLEMÀTICA DE LES DROGUES AL RAVAL I INTERVENCIONS REALITZADES (Febrer 2019)*.

Ajuntament de Barcelona. (2019). *SITUACIÓ ACTUAL DE LA PROBLEMÀTICA DE LES DROGUES AL RAVAL I INTERVENCIONS REALITZADES (Juliol 2019)*.

Carranco, R. (2018). El Belleza, el rey de los narcopisos. *El País*. Recuperat 13 octubre 2019 de https://elpais.com/ccaa/2018/11/06/catalunya/1541492245_882817.html

Benvenuty, L., i Muñoz, Ó. (2020). Golpe policial al narcoedificio de la calle Robador. *La Vanguardia*. Recuperat 14 maig 2020, de <https://www.lavanguardia.com/local/barcelona/20200208/473358156393/dispositivo-mossos-guardia-urbana-narcopisos-ciutat-vella.html>.

BOE. Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal (1995).

BOE. Llei 5/2018, d'11 de juny, de modificació de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil, en relació amb l'ocupació il·legal d'habitatges (2018).

Carandell, J. (1974). *Guía secreta de Barcelona*. Madrid: Al-Borak

Cáceres, F. (2020). Requisitos que integran el delito de receptación - *Mundojuridico.info*. Recuperat 19 abril 2020, de <https://www.mundojuridico.info/requisitos-que-integran-el-delito-de-recepcion/>

Cols, C. (2018). Cómo Barcelona ganó la primera guerra de la heroína. *El Periódico*. Recuperat 13 octubre 2019, de

<https://www.elperiodico.com/es/barcelona/20180310/como-barcelona-gano-la-primeraguerra-de-la-heroina-6680903>

Congostrina, A. (2017). Dos asesinatos en El Prat por el control del mercado de la droga. *El País*. Recuperat 4 novembre 2019, de https://elpais.com/ccaa/2017/04/28/catalunya/1493407319_982586.html.

Congostrina, A. (2018). La vieja maldición de El Raval. *El País*. Recuperat 8 novembre 2019, de https://elpais.com/politica/2017/11/17/actualidad/1510939259_638654.html.

Congostrina, A. (2019). El cierre de los narcopisos aboca al consumo de droga en plena calle. *El País*. Recuperat 13 octubre 2019, de https://elpais.com/ccaa/2019/03/15/catalunya/1552682149_729076.html

Definición y significado de Toxicómano - ¿Qué es Toxicómano?. Retrieved 23 June 2020, de <https://www.buscapalabra.com/definiciones.html?palabra=toxic%C3%B3mano>

El Periódico. (2018). ¿Del Raval al barrio chino?. Recuperat 6 novembre 2019, de <https://www.elperiodico.com/es/opinion/20180310/el-circulo-vicioso-del-raval-6680942>.

El Punt Avui. (2019). Almenys 50 detinguts en un macrooperatiu policial contra el narcotràfic a Barcelona. Recuperat 13 octubre 2019, de <https://www.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/1624376-almenys-50-detinguts-en-un-macrooperatiu-policial-contra-el-narcotrafic-a-barcelona.html>

Esparch, P. (2018). Una màfia violenta repartia en patinet la droga dels narcopisos. *Ara*. Recuperat 6 gener 2020, de https://www.ara.cat/societat/organitzacio-dominicana-Raval-narcopisos-violencia-no-fi-fenomen-macrooperatiu-Mossos_0_2119588222.html.

Fontanet, F. (2008). El «clan Jodorovich», una familia con un largo historial. *ABC*. Recuperat 13 octubre 2019, de https://www.abc.es/espana/catalunya/abci-clan-jodorovich-familia-largo-historial-200807280300-1642029961103_noticia.html

Gallardo, A., i Roglán, J. (1985). Las pensiones más turbias del Barrio Chino no tienen control. *El Periódico*, p. 30.

Generalitat de Catalunya. (2018). Recuperat 28 novembre 2019, de <https://mossos.gencat.cat/ca/actualitat/Notes-de-premsa/nota-premsa/?id=308623>

- Gómez, C. (2020). El Convenio TIR y el transporte internacional de mercancías | Sertrans. Recuperat 19 maig 2020, de <https://www.sertrans.es/transporte-internacional/el-convenio-tir-y-el-transporte-internacional-de-mercancias/>
- González, M. (2011). *Un caso paradigmático: La rehabilitación de las calles d'en Robador y Sant Ramon del barrio del Raval de Barcelona. El oscuro antecedente de la Isla Negra.*
- Google Maps. *Barri del Raval* [Mapa]. Recuperat 3 juny 2020, de <https://www.google.es/maps/place/El+Raval,+Barcelona/@41.3781563,2.164334,15z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x12a4a2f57dbf2425:0x2600fae14082f042!8m2!3d41.3797157!4d2.1681839>.
- Historia del Raval. Retrieved 12 May 2020, de <https://ajuntament.barcelona.cat/ciutatvella/es/el-distrito-y-sus-barrios/el-distrito-y-sus-barrios/el-ralval/historia-del-ralval>
- La heroína – DrugFacts* | *National Institute on Drug Abuse*. National Institute on Drug Abuse. (2020). Recuperat 18 juny 2020, de <https://www.drugabuse.gov/es/publicaciones/drugfacts/la-heroina>.
- La Vanguardia. (2020). Las 'narcosalas' de Barcelona reducen un 77% las jeringuillas abandonadas en la calle. Recuperat 17 novembre 2019, de <https://www.lavanguardia.com/local/barcelona/20130815/54378577654/narcosalas-reducen-jeringuillas-calle.html>
- López, D. (2018). El caballo cabalga de nuevo por Barcelona: vidas tiradas en tres barrios enganchados. *El Español*. Recuperat 13 octubre 2019 de https://www.elespanol.com/reportajes/20180114/caballo-cabalga-barcelona-vidas-tiradas-barrios-enganchados/276972609_0.html
- López, H. (2017). Nueva sede del CAS Baluard: donde los toxicómanos solo son personas. *El Periódico*. Recuperat 13 octubre 2019, de <https://www.elperiodico.com/es/barcelona/20171105/cas-baluard-el-lugar-al-que-los-heroinomanos-llaman-hogar-6396446>
- Macedo, G. (2019). Las salas de venopunción, en auge por el cierre de narcopisos. *El Periódico*. Recuperat 13 octubre 2019 de

<https://www.elperiodico.com/es/sociedad/20190820/auge-salas-venopuncion-por-cierre-narcopisos-raval-7599852>

Muñoz, T. (2019). Un muerto y dos heridos graves en una brutal pelea en Badalona. *La Vanguardia*. Retrieved 8 novembre 2019, de <https://www.lavanguardia.com/local/barcelones-nord/20191028/471235178371/muerto-heridos-pelea-metro-gorg-badalona.html>.

Navarro, M. (2018). El macrooperativo contra los narcopisos en Ciutat Vella se salda con 55 detenidos. *La Vanguardia*. Recuperat 13 octubre 2019, de <https://www.lavanguardia.com/sucesos/20181029/452611396807/operativo-mossos-esquadra-narcopisos-ciutat-vella-barcelona.html>

Opioid trafficking routes_POD2015_ES.pdf. (s.d.). Recuperat 26 juny 2020, de https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/2747/Opioid%20trafficking%20routes_POD2015_ES.pdf Pagina 2 i 3

Pallarés, J. (1995): *La dolça punxada de l'escorpí. Antropologia dels ionquis i de l'heroïna a Catalunya*. Lleida: Pagès editors.

Quílez, C., i de Saint-Germain, M. (2020). Prisión por intento de asesinato para dos miembros de la mafia pakistani. *El Taquígrafo*. Recuperat 13 maig 2020, de <https://eltaquigrafo.com/prision-por-intento-de-asesinato-para-dos-miembros-de-la-mafia-pakistani/10688/>.

Ruiz, M. (2019). El «conflicto eterno» de Sri Lanka. *ABC*. Recuperat 4 juny 2020, de https://www.abc.es/internacional/abci-conflicto-eterno-lanka-201905180200_noticia.html

Rosa, A. (2018). La xarxa de narcopisos: Una organització jeràrquica de caràcter violent. *El Nacional*. Recuperat 8 gener 2020, de https://www.elnacional.cat/ca/societat/narcopisos-ciutat-vella-mossos-escapcar-xarxa-dominicana_321219_102.html

Rosa, A. (2018). Xarxa de narcopisos: tàctiques pel control del narcotràfic al Raval. *El Nacional*. Recuperat 8 gener 2020, de https://www.elnacional.cat/ca/societat/narcopisos-xarxa-dominicana-lluita-control-raval_321621_102.html.

Sánchez, G. (2017). Dos asesinatos en El Prat elevan a seis los muertos de la guerra de bandas dominicanas. *El Periódico*. Recuperat 14 maig 2020, de <https://www.elperiodico.com/es/barcelona-metropolitana/20170428/los-mossos-investigan-un-doble-homicidio-en-el-prat-de-llobregat-6003048>.

Sánchez, G. (2017). De Pakistán al Raval, la ruta de la heroína. *El Periódico*. Recuperat 29 març 2020, de <https://www.elperiodico.com/es/barcelona/20170908/la-ruta-de-la-heroina-de-pakistan-al-raval-6273830>.

Sánchez, G. (2018). La mafia dominicana impuso el control de los narcopisos de Barcelona por la "violencia". *El Periódico*. Recuperat 13 abril 2020, de <https://www.elperiodico.com/es/barcelona/20181105/mapa-redada-narcopisos-raval-dominicanos-violencia-7128804>.

Sánchez, G. (2019). Los Mossos dan por extinguida la epidemia de narcopisos en el Raval. *El Periódico*. Recuperat 8 novembre 2019 de <https://www.elperiodico.com/es/barcelona/20190228/mossos-extinguen-epidemia-narcopisos-raval-barcelona-7330694>

Sánchez, G. (2020). Cae la red de narcos que quiso quemar vivo a un hombre en la Barceloneta. *El Periódico*. Recuperat 8 novembre 2019, de <https://www.elperiodico.com/es/barcelona/20200208/narcopisos-barcelona-ciutat-vella-7840427>.

Souied, A. (2017). Adulterantes o "corte" en las droga. Recuperat 18 juny 2020, de <https://www.rehably.es/blog/adulterantes-corte-sustancias>

VilaWeb. (2018). Els narcopisos del Raval eren controlats per una organització criminal dominicana molt violenta. Recuperat 4 febrer 2020, de <https://www.vilaweb.cat/noticies/els-narcopisos-del-raval-estaven-controlats-per-una-organitzacio-criminal-dominicana-molt-violenta/>.

Villar, P. (1996): *Historia y Leyenda del Barrio Chino. 1900-1992 Crónica y documentos de los bajos fondos de Barcelona*. Barcelona: La campana.

7. Annexos

7.1. Entrevista al Sotsinspector d'investigació de la Comissaria de Ciutat Vella – apunts extrets de l'entrevista

1. A partir de quines dates més recents es detecta un augment del tràfic i consum d'heroïna al barri del Raval? Quins indicadors fan saltar l'alarma?

Mitjans 2017. No es pensava que seria tan problemàtic. Mitjans juny 2018, 80 narcopisos raval controlats, possiblement 100.

2. Quina és la principal organització/grup criminal de tràfic d'heroïna que controla la seva distribució i venda al Raval actualment? S'ha mantingut inalterable al llarg dels darrers temps o han existit altres grups dominants?

2017, juny 2018 es treballa amb profunditat. Control dominicans, grups grans, líder. S'aborda el problema anant per la cúpula. 29/10/2018 operatiu Bacardi, s'entra a 40 pisos i es deté la cúpula. 15 presos de la cúpula. Desapareixen.

3. Existeixen altres organitzacions/grups criminals de menor incidència i/o magnitud que també controlen zones del barri i es dediquen al tràfic i venda d'heroïna?

Pakistanesos principis 2019. 20/06/2019 Operació Suricata, cercant la cúpula. 16 membres de la cúpula a la presó. Romanesoss en joc. Han anat minvant.

4. Quines estructures tenen aquestes organitzacions per mantenir-se estables i controlar efectivament les zones de venda? Tenen líders definits? Aquests lideren el grup des de la proximitat (propi barri, ciutat de Barcelona o altres localitats pròximes) o des de la distància (països d'origen de la organització)?

ORGANITZACIONS I ESTRUCTURES:

Dominicans: jerarquia marcada. Els caps es troben a Barcelona o rodalies. Tenen pisos a Hospitalet, Poble Sec i Nou Barris. Nivells jeràrquics. Cap responsable zona + persona encarregada de les gestions de pisos + cada pis el gestiona una persona. A part, tenen una estructura que busca pisos per ocupar. Els "soldats" son més valorats

en comparació amb l'organització pakistanesa. Reben beneficis i no són obligats a vendre droga.

Treball de 3 mesos i es trasllada → Sistema itinerància. Els processos d'investigació policial son llargs, per tant, quan la policia té les proves suficients i es permet l'entrada al domicili, aquests ja han canviat de pis.

- *Narcopisos: abans només eren punts de venda. Per evitar registres policials que permetin l'obtenció de proves, el consum comença a ser a l'interior dels pisos (1a evolució).*
- *2a protecció: itinerància.*

Pakistanesos: no tanta itinerància (les persones detingudes son peons i a l'organització tant li fa perdre'ls). Més estables. Detenen als "soldats", els peons no tenen importància per a la organització. Els líders es troben aquí. Les estructures són més grans i "dures". Coaccions. Tràfic de persones. Persones que venen des del Pakistan i un cop aquí no els deixen cap altra opció. Reben coaccions i son obligats a vendre droga. Aquests "soldats" o no reben beneficis o aquests son mínims, només els cobreixen menjar i sostre.

Problemes entre clans paquistanesos: ex: clan de Badalona volia entrar al Raval → Baralla mortal (27/10/19)

Romanesos: estan començant a omplir el buit que van deixar els pakistanesos. Els líders es troben a Romania. Dificultat d'anar a per la cúpula.

** Es té constància de que a vegades entre organitzacions diferents col·laboren. Ex: dominicans-paquistanesos.*

5. Utilitzen mètodes de blanqueig de diners? Quins?

Dominicans: no es va poder demostrar. Sospites de que utilitzen establiments, com bars o perruqueries.

Pakistanesos: no es va poder demostrar. Sospites de que utilitzen establiments com bars i també fan nòmines falses.

Romanesos: els diners s'envien a Romania, on hi ha els líders.

6. Aquestes organitzacions/grups criminals, a part de la venda d'heroïna i altres drogues, realitzen altres activitats per lucrar-se o poder mantenir la pròpia organització? Quines?

Pakistanesos: Entramat de llauners i venda d'altres drogues. Compra d'objectes (robats) i venda.

- *Venda d'heroïna als narcopisos.*
- *Llauners venda a turistes i no entra heroïna. Altres drogues: Lsd, èxtasis, coca, hachis, marihuana...*

Dominicans: administren marihuana.

7. D'on prové majoritàriament l'heroïna consumida al barri del Raval? Quines rutes internacionals s'utilitzen?

Prové majoritàriament de dos vies:

1. Via pakistanesa: Afganistan/Pakistan

2. Via africana: via mules que porten la droga al cos, maletes amb doble fons. Uns 7 kg de droga per mula. També pot arribar a través de contenidors via port i aeroport (Tanzània, Sudàfrica, etc.)

L'heroïna sempre ve de fora. En el país d'origen s'obté de forma molt barata. Les persones detingudes no solen parlar.

8. Com es distribueix i ven l'heroïna als seus consumidors?

CONSUMIDORS:

Augment del consum d'heroïna: arribada de gent de l'est. Falta de consciència i cultura contra aquesta droga. La població autòctona va rebre un gran impacte en l'època dels 70-80. Molta gent que va viure aquella època coneix persones que van perdre la vida per culpa de l'heroïna.

Narcoturisme: Poden dormir al narcopis. Si es tanca el pis, dormen al carrer (es fa més visible, no significa que augmenti) i es desplaça cap a altres zones, com La Mina.

Població estrangera tòxicòmana ve a Barcelona coneixedora de la facilitats d'obtenció

i consum. No necessiten pagar-se un hotel o pensió: pel matí baixen al carrer a demanar diners, o fan furts o robatoris. A la tarda puguen als narcopisos i consumeixen.

El consum al Raval ha baixat moltíssim, però no es pot apreciar encara; es podrà verificar cap al 2021. El treball policial ha de focalitzar-se en la lluita contra els narcopisos (pis per pis), contra les organitzacions en si (importància de desmantellar la cúpula, no serveix de res anar contra els “soldats”) i la pressió policial per incomodar en especial els consumidors.

VENTA I DISTRIBUCIÓ:

Narcopisos i consum interior.

Romanesos fan la venta en via pública.

- 9. Quan es comencen a detectar els primers narcopisos al barri del Raval? Es pot correlacionar l'aparició d'aquest fenomen amb l'augment de la venta i consum d'aquesta droga o precisament aquest augment es deu a l'aparició de narcopisos?*

PRIMERS NARCOPISOS:

Augment de la demanda, generalment per part de gent de l'est, va portar a l'aparició dels narcopisos.

Trasllat del consum. Diferencia amb altres capitals. En moltes ciutats existeix el fenomen de l'heroïna però es localitza als suburbis. A Barcelona, com a excepció, es localitza al centre de la ciutat.

7.2. Entrevista a Agent del Cos Nacional de Policia

1. ¿Cómo era la organización policial durante aquellos años en el barrio del Raval? (competencias policiales, existencia o no de comisaría y ubicación, aproximación de número de efectivos).

La organización policial en aquella época era en varios grupos.

Grupo de carteristas, grupo de estupefaciente, grupo de robo con violencia e intimidación (sileros y tironeros era llamado el grupo entre nosotros), grupo de robo con fuerza en vehículos, grupo de crimen organizado, grupo de información y de extranjería.

Nuestras competencias eran Seguridad Ciudadana, Crimen Organizado, policía Judicial y extranjería e información.

De comisarías había: Comisaría de Gracia que actualmente solo es para el trámite de documentación, Comisaría del Sur que ya no existe, Comisaría en la calle Doctor Dou que tampoco existe, Comisaría en la calle del Conde del Asalto que actualmente es carrer Nou de la rambla y ahora pertenece a Mossos d'Esquadra, Comisaria de San Andres que actualmente es solo para documentación.

Había unos 4.000 efectivos aproximadamente.

2. ¿Cuál era la principal organización criminal de tráfico de heroína que controlaba la distribución y venta en el Raval? ¿Esta se mantenía inalterable a lo largo del tiempo o existieron otras organizaciones dominantes? (por ejemplo, del año 2017 al 2018 en el Raval dominaba la mafia dominicana; a partir del 2019 fue la pakistaní).

La principal organización criminal del tráfico de heroína que controlaba la distribución y venta eran Los Jorodobis que eran clanes gitanos y a raíz de ahí iban surgiendo más e iba creciendo, pero el más fuerte en aquella época eran los Jorodobis.

3. ¿Existían a su vez otras organizaciones/grupos criminales de menor incidencia también dedicadas al narcotráfico de heroína?

Si existían, eran pequeños clanes que vendían por su cuenta.

4. ¿Qué estructuras tenían estas organizaciones criminales para lograr mantenerse estables y controlar efectivamente las zonas de venta? ¿Tenían líderes definidos? ¿Estos lideraban desde la proximidad (mismo barrio, ciudad, país) o desde la distancia (como país de origen de la organización)?

Tenían puntos que repartían la heroína a domicilio, era un menudeo (pequeña escala) continuo. Los cabecillas eran los que movían el cotarro.

5. ¿Utilizaban métodos de blanqueo de dinero? ¿Cuáles?

Si, compraban pisos, inmobiliarias,; normalmente se metían en pisos de compra y venta También compraban vehículos y compraban lotería de números premiados a través de directores de bancos.

6. A parte de la venta de heroína y otras drogas, ¿estas organizaciones realizaban otras actividades para lucrarse y mantener la propia organización?

Yo recuerdo que controlaban la prostitución y la trata de blanca (traían mujeres y las vendían)

7. ¿De dónde proveía mayoritariamente la heroína que se consumía en el Raval? ¿Qué rutas internacionales se utilizaban? ¿Cómo accedía esta droga a España y posteriormente al barrio del Raval?

Provenía de Afganistán y de la Media Luna de Oro.

Te hago un esquema donde te explica cómo era todo.

Gran escala:

Via Maritima: Lanchas rápidas, barcos mercantes y pesqueros.

Ruta Caliente: Sur Peninsular, Cadiz, Huelva, Galicia, Bilbao, Ampuriabrava

Terrestre: Contenedores del TIR del puerto, caravanas.

Pequeña escala:

Pequeños traficantes: Culeros y Vagineras

vías: Trenes y vehículos

8. ¿Cómo se distribuía y vendía la heroína en el Raval?

En pequeña escala a particulares, la solían distribuir los marroquíes y gitanos al menudeo. (bolsas pequeñas, papelinas, sobres de cartas pequeños etc).

9. ¿Cuáles eran las características de los consumidores? ¿Predominaban los consumidores autóctonos (del propio barrio o ciudad) o extranjeros?

Los yonquis eran muy variados, también había personas con mucho dinero etc. solían predominar de todos, quizás más del propio barrio y luego extranjeros

10. ¿Cuáles eran los delitos predominantes relacionados con la adicción a la heroína?

De todo: robos con violencia, hurtos, etc, pero mayoritariamente eran robos con intimidación.

Los solían hacer con jeringuillas diciendo que tenían el sida

Con navaja también se producían en cajeros automáticos o en tiendas como farmacias, gasolineras, estancos y panadería o en medio de la vía pública al descuido.

7.3. Entrevista al Cap del Grup I de la Secció d'Estupefaents del Cos Nacional de Policia

1. ¿Cómo era la organización policial durante aquellos años en el barrio del Raval? (competencias policiales, existencia o no de comisarías en el barrio y su ubicación, número aproximado de efectivos...)

En la segunda mitad de los años 70, en la Comisaría de Universidad sita en la calle Enrique Granados, se creó la Brigada de Estupefacientes, compuesta en un principio por 6 Inspectores del Cuerpo Superior de Policía (más tarde se unificaría con la Policía Nacional) con competencias en tráfico de estupefacientes a gran y mediana escala; esta Brigada de Estupefacientes, con el paso del tiempo, se fue incrementando en número de integrantes y se formaron varios grupos, fijando su sede ya como Sección de Estupefacientes dentro de la Brigada Regional de Policía Judicial, en la Jefatura Superior de Policía de Cataluña, sita en Via Laietana. Esta Sección no actuaba directamente en el barrio del Raval, ya que se dedicaba al gran tráfico, pero llevaba a cabo investigaciones sobre organizaciones que introducían la heroína en Barcelona, que en parte acababa siendo distribuida en el Raval.

En esas fechas la ciudad de Barcelona estaba dividida en distritos policiales con sus correspondientes Comisarías de Distrito, cuya operatividad no contemplaba la creación de grupos dedicados específicamente a combatir el tráfico de estupefacientes, sino que era una actividad delictiva más que se embarcaba dentro de la investigación criminal, concretamente El Raval, en aquella época conocido como el “barrio chino”, contaba con tres comisarías de distrito: Hospital, sita en la calle Dr. Dou, Atarazanas 1, sita en la calle Nou de la Rambla (antigua Conde de Asalto), y Atarazanas 2, sita en la calle Ample.

Ante el incremento del tráfico de drogas en el barrio, especialmente de heroína, y ante la dificultad para asumir las Comisarías de Distrito las investigaciones que surgían y controlar al mismo tiempo el tráfico de drogas, la Brigada Regional de Seguridad Ciudadana, a principios de los 80, creo un grupo específicamente dedicado al luchar contra el tráfico de drogas en El Raval, claramente insuficiente para lo que se movía en el barrio.

Más adelante en el año 1987, coincidiendo con la adjudicación de Barcelona como sede de los Juegos Olímpicos de 1992 y con la finalidad de detener el deterioro evidente en el barrio del Raval por el tráfico de drogas y la prostitución, dentro de la Brigada Regional de Seguridad Ciudadana, con sede en Barcelona, se crea la Sección de Investigación.

Esta unidad, a su vez, estaba compuesta inicialmente por seis grupos operativos que abarcaban las diferentes modalidades delictivas que afectaban más directamente al ciudadano y estaban divididos por especialidades delictivas: Grupos 1º y 2º, al tráfico de drogas a pequeña escala, competencias que escapaban como hemos visto a las de la Sección de Estupefacientes de la Brigada Provincial de Policía Judicial. Grupo 3º, a los hurtos y robos en el interior de vehículos, Grupos 4º y 5º, a los robos con violencia e intimidación, y el Grupo 6º, grupo de motos, que era el único grupo que vestía de uniforme y prestaba colaboración al resto de grupos en sus dispositivos. Posteriormente se crearon dos grupos más, el 7º y el 8º, para cubrir las noches, dedicados a todas las especialidades delictivas de los otros grupos.

Los grupos de la Sección de Investigación estaban compuestos por entre diez y quince personas, cubriendo los turnos de mañana y tarde, y estaban dotados de medios suficientes para realizar su labor.

Pues bien, los grupos destinados a la persecución del tráfico de drogas, 1º y 2º, trabajaban principalmente en el Raval, que era la zona más conflictiva de Barcelona y donde principalmente se concentraban las actividades relacionadas con la compraventa de sustancias estupefacientes, trabajando en colaboración con los Grupos de Policía Judicial de las Comisarias del Barrio.

2. *¿Cuál era la principal organización que controlaba la distribución y la venta de heroína en el barrio de El Raval? ¿Se mantuvo inalterable a lo largo del tiempo o existieron otras organizaciones dominantes?*

Históricamente la venta de heroína en el Raval ha sido controlada por clanes gitanos, que disponían de una red de personas que vigilaba los puntos de venta, que prácticamente eran fijos, sitos en viviendas, pensiones de mala muerte y numerosos bares, de tal forma que la presencia policial era detectada desde que entraban en el barrio. La gente que realizabas las entregas normalmente era del barrio.

En el año 1987 aparecieron clanes nigerianos que se adueñaron de parte de la venta callejera de heroína, lo que supuso enfrentamientos, ampliamente documentados en las hemerotecas, entre los clanes gitanos y ellos.

A diferencia de los gitanos, los nigerianos no realizaban las ventas en puntos fijos, sino que merodeaban por el barrio en grupos de tres o cuatro personas, que causaban una evidente intimidación, hasta que les contactaban los consumidores. Cuando alguien iba al barrio a comprar, si daba vueltas sin sentido, estaba buscando a los nigerianos; si iba decidido a un punto es que compraba a los gitanos.

Esto fue así hasta los años 90, en que hubo una disminución en la venta de heroína por el fallecimiento de los grandes adictos, bien por sobredosis bien por enfermedades asociadas al consumo y también por la presión policial, con presencia continua en la calle; y por los cambios de hábitos de los consumidores en relación con el aumento de la oferta de otras sustancias.

3. *¿Existían paralelamente otras organizaciones o grupos criminales de menor incidencia dedicados también al narcotráfico de heroína?*

Había otras organizaciones compuestas por ciudadanos turcos, paquistaníes u originarios de Bangladesh, sin olvidarse de los marseleses, los conocidos como Pied Noir; pero estos en concreto no se dedicaban tanto al menudeo como al mediano y gran tráfico.

4. *¿Qué estructuras tenían estas organizaciones criminales para mantenerse estables y controlar de forma efectiva las zonas de venta? ¿Tenían líderes definidos? ¿Éstos, lideraban desde la proximidad (mismo barrio, ciudad, país) o desde la distancia (por ejemplo, desde el país de origen de la organización)?*

La estructura que tenían, para controlar de forma efectiva la venta en el barrio, se basaba en disponer de una extensa red de personas que trabajaban en el barrio para ellos, vendiendo o controlando a cambio de dinero o droga; controlados por miembros no destacados de la Organización, ya que los líderes de los clanes gitanos y de nigerianos no vivían en el Raval, lo hacían en otros barrios más alejados en el caso de los gitanos, y barrios aledaños en el caso de los nigerianos.

Los clanes nigerianos se organizaban con miembros de la misma tribu en su país, si bien también contaban para las entregas directas en el barrio con nacionales de otros países africanos, como somalíes, malienses, etc...

5. ¿Utilizaban métodos de blanqueo de dinero? ¿Cuáles?

El delito de blanqueo de capitales, como tal, no empezó a investigarse en Barcelona con grupos especializados hasta los años 90; en la época a la que nos referimos, el dinero que ganaban con la venta de droga, lo utilizaban para adquirir viviendas fuera del barrio o para llevar un nivel de vida elevado, sin disimular con operaciones financieras su origen. Más adelante con la llegada de Organizaciones colombianas y con la entrada en el negocio de los narcos gallegos empezaron a detectarse importantes operaciones para blanquear las ganancias y evitar la pérdida de bienes, haciéndose necesaria la creación de grupos especializados.

6. Aparte de la venta de heroína y otras drogas, ¿las organizaciones realizaban otras actividades para lucrarse y mantener a la propia organización?

Principalmente se dedicaban a la receptación, ya que a veces el pago de las dosis por parte de los consumidores se realizaba con objetos previamente sustraídos por estos.

7. ¿De dónde provenía mayoritariamente la heroína que se consumía en el Raval? ¿Qué rutas internacionales utilizaban? ¿Cómo entraba esta droga en España y cómo llegaba posteriormente al barrio del Raval?

En los años 70 y 80 el tráfico de heroína en Barcelona a gran escala era dirigido por los Pakistanos. La heroína (Brown Sugar), que se producía entre las fronteras de Afganistán y Pakistán, llegaba a Barcelona a través de la ruta de los Balcanes que partía desde Turquía; la importante emigración de turcos a Alemania facilitaba la utilización de esta ruta por los numerosos camiones y vehículos que se movían. Desde los países productores al corazón de Europa, la droga llegaba directamente a Barcelona, o procedente de Holanda donde era almacenada antes de ser distribuida, por las organizaciones.

También utilizaban la vía aérea. Los vuelos desde Pakistán no llegaban directos a España, solían llegar igualmente a Holanda y desde allí la heroína que llegaba por un

medio u otro era transportada en vehículos con dobles fondos, trenes y especialmente autobuses que tenían línea fija, varios días a la semana entre Holanda y Barcelona.

En algunos momentos a mediados de los 80 se detectó en el barrio del Raval, de forma prioritaria, la presencia de heroína blanca procedente del Triángulo de oro del sudeste asiático; esta droga llegaba a Barcelona normalmente procedente de Holanda, lugar al que llegaban numerosos vuelos de la zona productora, sobre todo de Tailandia. La heroína era transportada mediante la utilización de correos (dobles fondos de maletas, oculta en interior de recuerdos.etc.); una vez allí era trasladada hasta Barcelona, por los mismos medios que ya hemos dicho en el párrafo anterior.

Como curiosidad es de destacar que la minoría Tamil de Sri Lanka, con la finalidad de financiar la lucha que mantenían por la independencia de su territorio, enviaban varios correos en un mismo vuelo arriesgando mucho, para conseguir que al menos alguno de ellos consiguiera pasar.

Al llegar a Barcelona la heroína, los “correos” eran alojados en hoteles o viviendas de la organización que lo importaba, que normalmente no eran los que la distribuían en el Raval, y preparaban la entrega a los clanes gitanos, nigerianos o de otras nacionalidades, que trabajaban en el Raval.

Una vez la heroína en manos de estos grupos, la cortaban y procedían a introducirla en el barrio para su distribución. En el año 1986 se localizó un laboratorio en Badalona, donde se cortaba heroína que posteriormente era vendida en el Raval

8. ¿Cómo se distribuía y vendía la heroína en el Raval? ¿Los métodos eran diferentes según la organización o más bien eran similares?

La venta de heroína en el Raval era directamente al consumidor, y esta se realizaba bien en pisos o directamente en la calle, en bares o pensiones.

La venta se realizaba por dosis de unos 100 o 150 miligramos, y lo que en un principio diferenciaba a los dos clanes principales de la época era la forma de su envoltorio. Los gitanos utilizaban las denominadas “papelinas”, que eran trozos de papel que se iban plegando hasta hacer una forma de sobre cerrado con la sustancia en su interior y era prácticamente estanco. Los nigerianos utilizaban un método más rudimentario pero que

al final se acabó imponiendo, eran las bolsitas de plástico; se trataba de trozos de plástico circulares que envolvía el estupefaciente y cuyo extremo se quemaba para sellarlo.

La ventaja de las bolsas de plástico estribaba en que podían ser ocultadas más fácilmente, utilizando incluso las propias oquedades del cuerpo, siendo la boca el lugar más común, ya que ante la presencia policial podían ser ingeridas. Llegó un momento en que los traficantes obligaban a los toxicómanos a llevarlas en la boca, e incluso se detectó que la transferencia entre vendedor y comprador se hacía de boca a boca.

9. ¿Cuáles eran las principales características que compartían los consumidores?
¿Predominaban consumidores autóctonos (del propio barrio o ciudad) o también había extranjeros? En el caso de extranjeros ¿el principal motivo para viajar a Barcelona era el consumo de heroína?

Los consumidores de heroína se caracterizaban y diferenciaban del resto de consumidores de otras sustancias por el deterioro físico tan exagerado que presentaban. Respecto a la clase social de la que provenían, había de todo, hasta algún famoso fue identificado y detenido adquiriendo heroína. Como regla general acababan todos excluidos socialmente, malviviendo en la calle y haciendo lo que podían para obtener el dinero y poder comprar la siguiente dosis, que cada vez tenía que distanciarse menos en el tiempo.

La procedencia era variada, había tanto autóctonos como extranjeros, y en el caso de estos últimos era por la facilidad en encontrar la sustancia estupefaciente, su precio que era más económico que en sus países y las leyes, que eran más laxas y en las cuales se protegía al consumidor. Entre los extranjeros destacaban los de nacionalidad italiana.

10. ¿Qué delitos relacionados con el consumo y la adicción a la heroína predominaban en aquella época?

Hay algunos estudios que señalan que en esa época el 75% de los delitos que se cometían estaban relacionados con el tráfico de drogas y las adicciones creadas, especialmente por la heroína. Cometían todos aquellos delitos que de manera fácil les pudieran proporcionar dinero para las dosis, no siendo ni delitos especializados ni que conllevasen preparación, ya que estamos hablando de personas con un deterioro físico

y cognitivo muy importante. Así tendríamos, principalmente, los hurtos y los robos con violencia o intimidación desde tirones y sirlas hasta atracos a bancos, farmacias, y gasolineras de forma frecuente y muy extendidos por Barcelona y área Metropolitana.

7.4. Entrevista al Sargent de l'Àrea Regional de Recursos Operatius de la Regió Policial Metropolitana de Barcelona

1. Quantes entrades a *narcopisos* (aproximadament) ha realitzat l'ARRO al llarg del 2019 al barri del Raval?

És un número aproximat però estaríem parlant d'uns 34 assalts realitzats a l'any 2019 al barri del Raval per part de l'ARRO, s'ha de tenir en compte que no només aquesta Àrea realitza entrades a domicili.

2. I des d'inicis de 2020 fins ara (18/04)?

Dins del 2020 aproximadament s'hauran realitzat 8 tenint en compte que al carrer Príncep de Viana, per exemple, és va entrar a un edifici ocupat i això va suposar entrar a més d'un domicili en un sol dia.

https://www.metropoliabierta.com/distritos/ciutat-vella/vuelven-narcopisos-raval-30-puntos-activos_23226_102.html

3. Sap quin percentatge aproximat es dedicava a la venda d'heroïna (entre d'altres estupefaents)?

Gairebé tots els pisos es dediquen a la venda de més d'una substància: heroïna, basuco base de cocaïna, en general la droga més accessible econòmicament pel tipus de mesura en que es ven "micres" i el preu del que col·loquialment s'entén com un chute (una dosis). En alguns altres s'ha trobat altre tipus de substàncies com cocaïna, drogues de disseny "pastilles, èxtasis, MDMA.."

4. Em podria dir amb percentatges i de forma aproximada quants *narcopisos* pertanyien a organitzacions criminals paquistaneses, quants a dominicanes, i quants a organitzacions d'altres orígens?

No podria dir un percentatge exacte de quines nacionalitats portaven tots els pisos, però si que podria dir que hi ha hagut un canvi en els últims anys...la gran majoria de pisos eren pisos de pakistanesos, i aquests últims 1-2 anys ha crescut el nombre de pisos portats per dominicans. Últimament també els africans, sobretot senegalesos, estan establint-se a la zona.

5. S'ha realitzat alguna entrada a *narcopisos* en mans de màfies d'Europa de l'est?

Si, se'n va realitzar alguna a la zona de Raval, però es troben més cap a la zona de Sant Martí a prop del límit amb el Barri de la Mina i al Barri de Sants.

6. Em podria descriure l'estat en que trobeu els pisos un cop feu l'entrada al domicili?

Les condicions d'higiene són molt dolentes, cuines inservibles, habitacions plenes de sofàs, cadires o matalassos, poca ventilació o cap, poca llum, normalment hi ha una zona reservada a qui controla el pis, que té visió de qui entra o qui es mou. Poden tenir alguna càmera amb visió del portal per vigilar si ve la policia, el lavabo no es pot utilitzar i pots trobar xeringues o altres estris pel terra.

7. Hi ha alguna diferència en l'estat o condicions (tan del domicili com de les persones que es troben a l'interior) segons l'organització criminal que hi ha al darrera? Quina?

Si entenem narcopis com a pis on la gent va a consumir gairebé són les mateixes. Si que pot haver-hi algunes diferències significatives si entres a alguna "guarderia", lloc conegut com el pis on es guarda una quantitat considerable de substància, en aquest cas diria que els pisos de pakistanesos estarien més bruts, i amb pitjors condicions que en el cas de dominicans.

8. Us heu trobat alguna vegada amb heroïnòmans morts dins els narcopisos?

Si, en moltes ocasions; recordo la vegada que més en vam trobar que va ser a una entrada al carrer Ferran, d'un pis d'uns 150 m² on hi havia 35 persones a l'interior; la imatge de veure una taula de menjador plena tots asseguts com si fos un sopar "unes 18 persones" amb la seva dosis preparada o en procés per injectar-se em va impactar.

9. Com reaccionen les persones presumptament implicades en el narcotràfic quan realitzeu les entrades?

El que passa normalment és que qui porta el pis, el que fa el negoci, el que intenta fer és mimetitzar-se amb la resta d'usuaris per no acabar detingut. En el moment que finalment és deté, són més agressius i violents els dominicans normalment.

Per sort no és normal que quan un equip d'assalt entra a un pis tingui una resposta armada per part de les persones de l'interior. Alguna vegada algú ha fet front pensant que qui entrava al pis era algun grup de la competència per robar.

10. Canvien els comportaments segons l'organització a la que pertanyen? Hi ha certes màfies que han respost de manera violenta i agressiva, inclús amb armes blanques o de foc?

Hem de tenir clar que del que estem parlant és d'organitzacions criminals; formen part d'elles un nombre de persones considerable, les seves activitats es realitzen durant temps amb l'objectiu de aconseguir uns beneficis econòmics cometent delictes greus com és el cas de la salut pública. En aquests grups és normal la utilització de la violència tant interna pel mateix grup, com també externa per bandes rivals o clients. Si és cert que els dominicans han protagonitzat diferents episodis a la ciutat de Barcelona on han matat amb armes de foc i armes blanques a diferents persones. Diria que seria més habitual l'ús d'armes de foc per part d'aquests grups, però sense descartar en cap cas que pakistanesos puguin utilitzar-ne.

<https://www.lavanguardia.com/sucesos/20170101/413036954844/tiroteo-meridiana-barcelona.html>

en aquest cas jo vaig arribar dels primers indicatius i és un clar exemple del tema d'ús d'armes de foc.

11. Algun cop heu realitzat una entrada a algun *narcopis* i us heu trobat que ja estava desmantellat per la pròpia organització?

Si, en més d'una ocasió no em trobat a ningú a l'interior.

12. Havia participat anteriorment a l'any 2017 en operacions policials de tal magnitud com la Bacar o la Suricata en relació amb al narcotràfic de drogues?

Jo vaig tenir l'honor d'agafar competències de seguretat ciutadana a l'any 2005 a la ciutat de Barcelona pertanyent ja a l'Àrea Regional de Recursos Operatius de Barcelona, que és una de les àrees que es dedica a assalt a domicilis, i recordo moltes operacions de gran magnitud , Bacar o Suricata van ser de ressò però n'hi ha moltes més.

<https://www.lavanguardia.com/sucesos/20160616/402546425588/casi-30-detenido-en-la-mayor-operacion-contratafico-de-drogas-en-el-garraf.html>

operación Popeye

<https://www.elmundo.es/cataluna/2018/12/11/5c0f67f3fdddf194a8b45b7.html>

<https://www.elmundo.es/elmundo/2013/06/10/barcelona/1370845415.html>

13. Què és el que més li sorprèn o crida l'atenció respecte el fenomen del narcotràfic d'heroïna al barri del Raval a partir del 2017? Quins són els canvis més notables respecte als anys anteriors?

El que més em sorprèn és l'adaptabilitat que tenen aquestes bandes organitzades per instaurar-se, no és fàcil tenir en compte tants factors; hem de pensar que el que fan és aprofitar primer la impunitat que existeix sobre la okupació a la ciutat de Barcelona i en general a Catalunya, a l'hora que controlen quins són els pisos buits i s'hi fiquen, saben que no podran estar allà per sempre i ja busquen altres llocs. A la vegada no tenen grans quantitats a l'interior, el que fa més difícil que la distribució arribi en el moment que fa falta i va arribant durant el dia. Això primer ens indica la sofisticació de la organització en la distribució i funcionament alhora que es controla l'entorn, qui entra qui surt...Tot això en edificis on viu gent que no es dedica a aquests negocis, fet que complica encara més.

Aquests últims anys gràcies sobretot al Sots Inspector cap de la Unitat d'Investigació de Ciutat Vella i a l'acció conjunta de grups de GUB assignats a aquests grups s'ha fet molta pressió i el resultat d'aquesta, i per això l'adaptació, és que els grups s'estan instaurant a la part baixa de l'eixample tocant al nord del raval. Zona mercat de Sant Antoni. L'heroïna és un fenomen conegut al nostre país des de fa dècades i en comptes d'anar a menys com popularment es pot pensar, no és així. El negoci existeix i el que abans podíem veure a les escales d'un portal o a prop de la narco sala Baluard on hi havia un tal El Ouardi amb una navalla i una roca intentant treure una micra clavant la punta a la roca, i vendre-la per 8 euros i omplir aquelles escales de toxicòmans, ha evolucionat fins al que avui ens trobem.

7.5. Entrevista a Jorge Illas, president de l'Associació de veïns del Raval

1. Sobre quines dates comencen a notar canvis a nivell d'inseguretat i incivisme al barri del Raval aquests darrers anys? Creuen que l'aparició dels *narcopisos* és la causa directa o una de les causes d'aquests canvis?

En la Asociación empezamos a detectar problemas cuando vecinos de la calle Riereta nos empezaron a informar que cuando cerraba el teatro LLantiol, la calle se transformaba, a causa de unos traficantes, en este caso Dominicanos, que tomaban el control de la calle y eso implicaba que los vecinos no se atrevían ni a bajar la basura.

Y sobre los narcopisos, es cierto que es uno de los motivos que más desazón e intranquilidad han causado a los vecinos, pero hay que ir a los motivos de los mismos. Es decir, cuando el gobierno, en ese momento en el Ayuntamiento, apoyó la ocupación de pisos por personas que estaban en situaciones límites (y no dudo que hubiera una buena intención en la medida) pero obvió dos cosas: la propiedad de los inmuebles y la oportunidad que se presentaba a las mafias de ocupar pisos para la venopunción, mucho más cómoda que hacerlo en la calle. Se llegó a situaciones en que las mafias cedían o alquilaban una habitación a familias con hijos, este punto es muy importante, porque les blindaba respecto al desahucio.

2. Quines són les major preocupacions dels veïns i veïnes del barri respecte a la seva seguretat i benestar personal (tant al carrer com al propi domicili) aquests darrers 3 anys?

En el barrio se viven momentos muy tensos, sobre todo si en su edificio se ocupa y a continuación se convierte en un narcopiso. En muchas ocasiones se detecta porque rompen la puerta, rompen las bombillas de la escalera y arrancan los timbres del portero electrónico. Además, en algunos casos se vivieron peleas entre bandas de traficantes con palos, cuchillos y machetes. También en muchos casos los vecinos son amenazados por los traficantes.

3. Com és la convivència dels veïns i veïnes amb les persones toxicòmanes que conviuen al Raval? Quins problemes comporten?

La convivencia se acepta, pero causa mucha inquietud, sobre todo en las zonas cercanas a la sala de venopunción (zona Arco del teatro, avinguda de les Drassanes

o los puntos donde se intercambian/entregan jeringuillas (carrer d'en Robador). Además de causar la pérdida del tejido comercial, en los alrededores de la zona, sobre todo, en la sala de venopunción.

4. Saben d'on provenen majoritàriament els consumidors d'heroïna del Raval? Es tracta de persones autòctones o estrangeres?

Hay de diferentes nacionalidades, pero en los momentos más intensos, el 70 o 80% eran italianos. Por lo que nos comentaban, en Italia el consumo estaba muy sancionado mientras que aquí se les reconocía el derecho y además se les facilitaba comida y servicios sociales que no tenían en otros sitios o poblaciones. De hecho, muchos venían de poblaciones de los alrededores de Barcelona, porque allí se les acosaba.

5. Saben quins carrers o zones del Raval s'han vist més afectats per la presència de narcopisos? com ho viuen els veïns i veïnes d'edificis afectats per aquesta problemàtica?

Son muchos los puntos del barrio, pero para simplificar definiría el eje Sant Antoni Abad-Cera-Hospital y las calles adyacentes: Salvadors, Príncipe de Viana, Cera, Roig, Picalquers, Robador, Hospital etc. Pero también en muchos sitios más, Om, Guardia, Lancaster y más.

6. Quines han sigut les respostes veïnals a aquest problema? Quines reclamacions i/o demandes fan els veïns i veïnes?

Los vecinos piden acción policial y medidas judiciales para poder cerrar los pisos lo antes posible. El problema es que, aunque las fuerzas policiales hacen un trabajo muy intenso, reconocido por los vecinos, requieren de un trabajo de investigación que dura muchos meses y permita que las pruebas sean suficientes para que un juez firme la orden de desalojo. Esto, en algunos casos, ha originado que los vecinos expulsen a los narcos y ellos mismos compren material y tapien el piso ocupado y todas las puertas y ventanas que tengan acceso al exterior.

7. Com valoren la resposta policial al problema del narcotràfic i la proliferació dels narcopisos?

La policía, tanto Mossos como GUB, se han dejado la piel para atacar el problema.

Tengamos en cuenta que en el distrito de Ciutat Vella trabajan juntos Mossos y GUB, trabajando y organizándose en común para las diferentes operaciones que en la mayoría de los casos son conjuntas.

Tengamos en cuenta que desde el 2015 al 2018 el Ayuntamiento presionó para que no interviniera la GUB, lo que significó un gran deterioro del barrio. En 2018, el Ayuntamiento se dio cuenta que se les había ido de las manos y tuvimos la primera gran redada conjunta Mossos - GUB, que cerró un buen número de narcopisos y se consiguió una buena cantidad de detenciones. Si no recuerdo mal se debilitó la mafia dominicana de narcos.

Al año siguiente, 2019, tuvimos otra gran redada de Mossos - GUB - Policía Nacional. Mossos y GUB por drogas, y la Policía Nacional aplicando la ley de extranjería, lo que permitió quitar a unos cuantos delincuentes de nuestras calles.

7.6. Entrevista Luís Rojas, veí del Carrer Príncipe de Viana

1. ¿Puede describirme su situación y vivencia personal respecto al fenómeno de los *narcopisos*?

Soy vecino del número 9 de la calle Príncipe de Viana. Justo enfrente hay un “narco edificio” (número 14) completamente okupado por adictos donde se menudea con todo tipo de drogas y donde se “cierran” narcopisos cada 3 meses, para que en poco tiempo vuelvan a surgir. Entre diciembre y febrero los okupas del 14 okuparon un piso de nuestra finca donde obviamente se vendía droga. Afortunadamente después de varias acciones vecinales y de la intervención de la policía, este narcopiso se desalojó pocas semanas antes del confinamiento.

2. ¿Cómo es la convivencia en un bloque de vecinos donde hay instalado un *narcopiso*? ¿Cuáles son los principales problemas y/o molestias que ocasionan?

Al ser un piso okupado, los traficantes no tienen ninguna obligación de mantener las reglas de convivencia de la comunidad. En orden de gravedad, estas son las molestias:

- *Defecan en las zonas comunes*
- *Intentan entrar y okupar otros pisos que sospechan que están vacíos*
- *Peleas a altas horas de la noche*
- *Jeringuillas y pipas en las zonas comunes*
- *Intimidación a los vecinos que llaman a la policía*
- *Continuo entrar y salir de gente ajena al edificio. Especialmente a altas horas de la noche. Portazos y gritos cada 5 minutos en “hora punta”*
- *Suciedad generalizada*
- *Evidentes signos de prostitución en el piso. Preservativos usados en las zonas comunes*
- *Vandalismo: queman los carteles de los vecinos, rompen los buzones y roban correspondencia*

3. Ha llegado a pasar miedo en su propio domicilio debido a la existencia de estos pisos en su comunidad y/o calle?

Si. Constantemente. Los traficantes y adictos se consideran dueños de la zona y se permiten agredir verbalmente a vecinos de manera gratuita. Lanzan objetos como botellas de vidrio o piedras desde los balcones a la calle

4. Ha cambiado rutinas personales por motivos directamente relacionados con el/los narcopisos?

Si. Debo mirar hacia arriba antes de salir a la calle porque los adictos lanzan objetos gratuitamente. Los vecinos nos vemos obligados a cambiar de acera si vemos a los inquilinos del 14 en la calle. Por las noches debemos acompañar a las visitas hasta salir de la calle.

Todos los vecinos hemos instalado cámaras de vigilancia y alarmas en nuestros pisos.

5. ¿Cómo es la convivencia con las personas toxicómanas? ¿Y con los narcotraficantes?

Es imposible. Son maleducados, sucios y sospechamos que hacen la vida imposible al resto de vecinos para que aquellos que viven alquilados se vayan y así poder okupar más pisos. Los toxicómanos son agresivos y generalmente tienen peleas con los traficantes

6. Ha vivido o visto situaciones relacionadas con el tráfico o consumo de heroína que le hayan causado un gran impacto personal y/o impresión?

Si. En una ocasión que llamamos a la policía por peleas los traficantes tiraron drogas por el patio interior, las cuales fueron a dar a mi piso. Dos hombres y una mujer bajaron a tocar la puerta de mi piso. Yo no me encontraba en casa, por lo que patearon mi puerta y trataron de acceder a mi piso a través de los pisos de los vecinos. Afortunadamente no pudieron. Al volver me encontré piedras de coca en mi patio y tuve que llamar a la policía para que la retirara. A los pocos días bajaron los inquilinos del narcopiso a pedirme que les dejara entrar porque perdieron un anillo. Les tuve que decir que la policía vino y se llevó la droga. Afortunadamente no hubo consecuencias pero estuve varias semanas preocupado y encontrando basura y suciedad frente a mi puerta.

7. ¿Sabría identificar qué organizaciones o grupos criminales utilizaban o utilizan estos pisos ocupados de su edificio y del bloque entero de delante de su domicilio (dominicanas, pakistaníes, españoles, etc.)?

Cada 3 meses cambia. Antes de mudarme me dijeron que echaron a italianos, dominicanos y pakistaníes en varias redadas. El narcopiso de nuestro edificio empezó con españoles, que luego fueron echados por africanos y finalmente estaba okupado por marroquíes. Actualmente se ven italianos, marroquíes y subsaharianos en el narcoedificio de enfrente.

8. ¿Cuál ha sido la respuesta vecinal a este problema? ¿Han recibido represalias o amenazas por parte de narcotraficantes?

Hemos realizado varias protestas vecinales en la calle y puesto pancartas pidiendo una solución a la policía, políticos y bancos que son dueños de los narcopisos. Las pancartas fueron removidas en pocos días, los inquilinos del 14 nos lanzaron objetos y líquidos durante la protesta y cuando repartimos panfletos para informar de la situación nos siguen.

Ya hemos cambiado la cerradura del portón del edificio 4 veces. Y compramos mortero y ladrillos para tapiar cualquier piso de nuestro edificio que esté en riesgo de ser okupado.

Los narcotraficantes nos han quemado carteles pidiendo decoro y si les decíamos algo nos encontrábamos con nuestro portal más sucio y con más malos olores de lo normal.

9. ¿Cómo valora la respuesta policial a este conflicto?

Entendemos que la policía está atada de manos por las leyes que permiten que un okupa prácticamente tenga manga ancha para saltarse la ley. Agradecemos que hayan cerrado el narcopiso de nuestra finca y que se presenten siempre, aunque les llamemos 3 o 4 veces al día. Sin embargo, echamos de menos más dureza al tratar con ellos. Los okupas se permiten el lujo de insultar a los policías y tirarnos cosas incluso cuando ellos están presentes. Varias veces hemos visto gente salir herida del narcopiso o acusando de violación y hasta ahora no hemos visto ningún arresto.

Nos gustaría que los traficantes supiesen que hay consecuencias por lanzar objetos a los vecinos o insultar a la policía. Tenemos la impresión de que la policía tiene miedo a entrar en el narcoedificio.

7.7. Entrevista al Caporal d'investigació de la Comissaria de Ciutat Vella

1. Com és l'administració policial al barri del Raval i com s'estructura per combatre el tràfic d'heroïna (i altres drogues) i el fenomen dels *narcopisos*?

La diferencia dels anys 70-80 que estava la policia nacional al barri del Raval, lo que es el xino, l'antic barri xino aquí ara mateix lo que es mossos d'esquadra i juntament agafats mà de la mà amb guàrdia urbana, s'estructura en una comissaria del nou de la rambla, que es una comissaria del districte de les nou que hi ha a Barcelona per part dels mossos d'esquadra i després està la comissaria d'UT1, que és la unitat territorial 1 de la guàrdia urbana, que és la que està situada a la Rambla. Aquests serien els dos cossos policials encarregats de treballar tant lo que es la seguretat ciutadana, la delinqüència urbana com el tema dels fenòmens dels narcopisos i el tràfic de drogues.

Per altre banda el tema del fenomen dels narcopisos, i de l'heroïna, i de les drogues... com s'estructuraria? Des de una primera base, el que son les patrulles d'USC, la Unitat de Seguretat Ciutadana, patrulles dels uniformats, es dedicarien a fer presència policial, aquests, moltes vegades ajudats d'ARRO i BRIMO, farien el que seria, el que nosaltres diem saturació, la saturació dels carrers i ens interessa fer més barri xino, gòtic o uns certs carrers més concrets i farien molta presència policial, saturant i al mateix temps veient els delictes fragants dels petits passes, fent petits comisos, fent comisos dintre de el que és la llei de seguretat ciutadana, comisos de petites dosis de drogues i si s'escau poder aconseguir una declaració, algun indici de quin pis es ven droga.

Per altre banda, el que és la feina més amagada o més, no tant visible perquè aquesta feina de saturació de patrulles policials i de molta càrrega de presència seria per part dels uniformats, l'altre banda es la part que fan les quaranta persones destinades dintre de la unitat d'investigació de Ciutat Vella més els quaranta, cinquanta, de una unitat que és diu grup de delinqüència urbana que són les de la guàrdia urbana. Mossos d'esquadra tenen quaranta persones en la investigació, dels quals uns deu o quinze, depenent de l'època només treballen el que és el tema de salut pública i aquests quinze mossos estan ajudats, , de vegades són dos, a vegades són cinc, que provenen de la UT1, Unitat territorial Uno i que són del grup de delinqüents urbanes de la guàrdia urbana.

Quina seria la dinàmica d'aquests grups d'investigació de salut pública? Doncs la seva funció és detectar on són i quins són els punts de venda, quins són els moviments, i començar a investigar. El colofó final seria poder entrar en aquell punt de venda, ja sigui un antic banc abandonat, un pis ocupat o un pis arrendat. Entrar amb el permís judicial i procedir a les detencions de les persones que s'han investigat durant els dies o mesos enrere, i l'ideal seria arribar a precintat aquest narcopis si es que està realment ocupat, que aquí entrarien uns altres factors.

Factors que ens interessin si la investigació ha tingut èxit, hem pogut entrar en aquest narcopis, hem identificat els presumptes consumidors, detingut els venedors i traficants i poder precintat aquest narcopis. Els factors són qui es el propietari, que el propietari pot ser un banc, pot ser una senyora jubilada que està en un geriàtric o una persona d'un bufet d'advocats que ens consta que, apart d'aquest pis, en té vint-i-cinc més. La clau de l'èxit seria poder posar-nos en contacte abans amb aquest propietari per coordinar-nos, sense donar moltes pistes de quin dia li anem a petar el pis, coordinar-nos per, el dia que anem a fer l'entrada i l'execució judicial de l'entrada i registre poder coordinar-nos amb ell perquè quan estigui tothom buit i amb ordre judicial, sempre que no sigui vivenda, que és molt important, tapiar la porta. En aquest aspecte ens ajudaria molt el que és la feina de la Guàrdia Urbana de Ciutat Vella pròpiament dita, a l'hora de parlar amb el veïnat, amb propietaris, serrellers per precintat etcètera.

2. Quin és el procediment judicial per desallotjar un narcopis? sempre és necessària una ordre judicial?

En relació al que és la teva segona pregunta, quin és el procediment judicial per desallotjar un narcopis, des de sempre és necessari l'ordre judicial... tècnicament jurídicament i processalment sempre és necessari un ordre judicial, el que passa és que després venen les negociacions que pots tenir tu amb el propietari o amb els inquilins, però això just en el moment d'entrar i fer el registre i les detencions de les persones. Tingues en compte que encara que sigui un narcopis i estigui comprovat en el procés, en el procés d'investigació, no en el procés judicial, que estigui comprovat que allà s'ha venut droga i que aquella persona ven droga, sempre que ell pugui demostrar que és la seva vivenda, no se'l pot fotre fora, s'ha d'entrar en un procés de desnonament, el

que passa que abans i durant el procés, es pot arribar a una sèrie de pactes, que acceleren el tema de precintament i el tema de retorn d'aquesta finca al seu propietari.

3. Quines organitzacions criminals estan més instaurades al barri del Raval?

Ara mateix, actualment i de fa uns anys enrere, el problema que tenim tant el barri del Raval, com al Gòtic, la part de baix del Gòtic és... Actualment el problema que hi ha és que hi ha dos grups delinqüencials molt ben marcats. Un seria per part, dels dominicans procedents d'Hospitalet i del Poble-Sec que es dedicarien bàsicament a fer el tema de cocaïna i voldrien ocupar el mercat, que és un mercat molt fructífer, una plaça molt fructífera, de la venda de cocaïna del Raval i del Gòtic.

D'altra banda serien els paquistanesos que estan molt ben organitzats i tenen una estructura piramidal molt més marcada que els dominicans ja que les organitzacions paquistaneses s'extorsionen entre ells. Aquets es dedicarien bàsicament a l'heroïna procedent del Pakistan o del nord d'Àsia i algun tema de pastilles, tripis... També entre tots dos, tant dominicans com paquistanesos tractarien també el que es el tema de la metamfetamina, que els grans consumidors de la metamfetamina seria un reducte de comunitat filipina que està a la zona de MACBA, plaça Castilla, Ferlandina, etc.

